

non ab omni Oblatione interna, qua quis per piam volumetrem se, suaque omnia Di-
vine Majestati offerat, atque regnaret.

5. Dicitur ulterius, mediante aliquo
illis resoluta destrutio, sive immunitas.
Hæc siquidem ad rationem sacrificii propri-
æ dicit omnino requiritur, quanvis non semper fit necesse, rem oblatam physice destrui;
cum quandoque sufficiat sola illius immunitas
moralis, sive humano modo facta, in
quantum res oblata acceptipalatum statum, &
ad priores operationes redditum mutatis.
Si ergo olim Hebrei sacrificare DEO
centabantur, dum vimum, oleum, aut alios
hujusmodi liquores effundebant in terram
circa Altare Domini: nam tunc vimum illud,
aut oleum, non statim substantia liter
corrumperetur, donec siccatore, sed solu-
tum acquirebat stacum inutiliter ad usus
humanos.

6. Quo etiam modo Veteres, quibus sicut
erat magis frequens, ita & magis nota
ratio sacrifici, quandoque sacrificabatur pro-
iecendo aliquod in mare, vel etiam coquen-
do pane in elibano, sive farinam immu-
tando: prout de quibusdam malis Iudeis,
coquendibus placenter Reginae cœli, legi-
tur *Ieremie cap. 7.* Nam tunc farina substan-
tialiter non corrumperatur, sed solum muta-
tabatur in aliud statum, a quo pristino di-
versum: res vero in mare projecta, utrupsa
annulus, plerunque in sua substantia perfec-
ta, immutabatur tamen, quatenus ad
utrius humanis usus fit. Cetera par-
ticulari definitionis sacrificii tum ex alibi
dictis (b) tum magis ex dictis patet.

7. CONCL. II. Sacrificium est aliud vir-
tutis Religionis, & quidem supremæ eius
speciei, que dicitur *Iatria*; unde non nisi lo-
li Deo offerri potest. Ita communis omnium
Theologorum: & patet ex ipsa sacrifici-
æ definitione, qua dicitur, sacrificium
exhibet in protestationem supremæ domi-
nit, atque excellentie: nam hæc non nisi
Deo competit.

8. Ex dictis proinde sequitur primo, quod,
quanvis in honorem Sanctorum optime ce-
lebrentur Missæ, nihilominus nec Beatissi-
mae Mariae Virginis, nec ulli Sancto revera
offeratur Missa. Siquidem hæc est faci-
tum novæ Legis propriæ dictum, quale
non nisi ioli Deo offerri posset, eo quod in
ipso solo repertus supremum in onnes
creatures dominum, summam excellen-
tiam. Hinc Concil. Trid. *22. c. 3.*, sancti-
fime monit: *Quanvis in honorum Dei: urpata*
quamvis in honorem, & mem-
oriæ

Sanctorum nonnullas interdum missas
Ecclesia celebrare conuersej; non tamen illis
sacrificium offeri docet, sed Deo fili, qui illos
coronavit. Unde nec Sacerdos dicere solet,
offerre tibi sacrificium Petri, vel Pauli; sed Deo
de illorum virtutis gratia agere, eorum pa-
tronacia implorare; ut ipsi proximis intercedere
dignentur in celis, quarum membra facimus
in terra. Hæc Trident. quod ipsum dudum
*jam docuit S. Augustinus. *1. 8. de Civ. Dei. c. 27.**
& communis fons Ecclesie.

9. Sequitur ulterius, quod sacrificium Genitalium, etiæ cateroqui propriæ dictæ, ex capite fuerit illicita, ipso & excaranda, quia non fuerint exhibita vero Deo. Fiebat enim tum hominibus, & quidem peccatis; ut Beil, seu Baalim (qui fuit Nemrod, robuster vanator eorum Domini, *Gen. 10.*) & aliis hujusmodi, quos casa, aut veris pro-
pria malitia excusat Gentilites pro Diis
habebat: tum dæmonis per simulacra Idolorum nonnunquam reponit dantibus; juxta
illud enim ingratis Israelites quodam objec-
tum *Deut. c. 32. Immolaverunt dæmonis, &*
*non Deo. *Dñs quo ignoramus, & alibi.**

10. CONCL. III. Non solum in Lege
Mosaicæ, sed etiam ante ipsam, aliquis exti-
rpetur sacrifici. Pater hoc clare ex Sacra
Scriptura: ut ex primis septem Capitulis
Libri Levitici, ubi de sacrificiis legis Mo-
saica agitur: item ex cap. 4. *Gloss.* ubi longe
ante Iustus Abel Deo oblati de primoge-
nitis gregis suis, & de adipiscis eorum. Et *Gen.* 8. ubi Nos post Diluvium, tollens de
cunctis pecoribus, & volubilibus mundi, oblati
holocæstus super Altare. Item Melchisedech
oblati panem & vinum (*erat enim Sacrum
Dei Altissimi. Gen. 1. 5.* & alibi sape).

11. Quinno notant Doctores cum D.
Thoma *2. 1. q. 95. art. 1.* quod naturali Jure
præsribatur, Deo esse sacrificandum,
quanvis an hæc, vel illa sint sacrificanda.
Lex humana vel Divina postmodum confit-
terunt. Sicut a pari Jusnaturali precipit,
Deum esse orandum, atque invocandum,
ut pote sumnum rerum omnium Dominum,
& Lægitatem honorum omnium, eique pro-
ceptus beneficis gratus debitas referendas
&c, quanvis certe & determinatae preces,
& formulae preceandi, sunt Juris positivi,
Divinit vel humani.

12. Porro sacrificia veteris Legis varie
dividebantur: & in primis ratione matri-
cia, & Victimam, Immolationem, & Li-
bamen, Victimam, comprehendebat animalia
oblata, & mactata in honorem Dei: urpata
quan-

Quæst. I. De natura Sacrificii in genere.

565

quando bobus, ovibus, agnis, vel capris
iebat Sacrificium. Per Immolationem offre-
bantur res inanimate, & solidæ: ut pa-
nis, simila, thus, triticum, & hujusmodi.
Libamen dicebatur, quando fiebat oblatio
de rebus inanimatis, sed fluidis, quæ ef-
fundebantur: ut vinum, olearum, aliisque
liquores.

13. Alia divisio Sacrificiorum Legis Mo-
saicæ ratione finis, & forma, fuit in Ho-
locaustum, Hostiam pacificam, & Hostiam
pro peccato. Holocaustum, & Holocaustum,
era Sacrificium Deo oblatum pure ad lau-
dem, & cultum ipsius, atque in protesta-
tionem supremæ sue excellentie: & in hoc
tota res oblata destruebatur, sive combu-
tebatur, ut nihil cederet in usus humanos.
Hostia pacifica, seu hostia pacificorum, erat
Sacrificium, quod offerebatur Deo vel in
gratias actionem pro accepto beneficio,
& alio nomine dicebatur. Sacrificium lau-
dis: vel pro impetracione aliquis beneficii
novi, & erat Sacrificium imperatorium: &
in eo una pars comburebatur ad honorem
Dei, altera celebrat in aliud Sacerdotum,
tertia in aliud ipsorum offerentur. Tan-
dem hostia pro peccato, erat Sacrificium,
quod offerebatur ad obtinendum peccato-
rum remissionem. Unde & vocabulum
Sacrificium propitiorum, in quo una pars
comburatur, altera cedebat in aliud Sa-
cerdotum.

14. CONCL. IV. Omnia Sacrificia tum
Legis Nature, tum Mosaicæ, de facto co-
adunata sunt in uno Tremendo & Incur-
to Missæ Sacrificio. Ita omnes Catholicæ
& aquæ profetetur Ecclesia in Secreta Missæ
post Dominicam VII. Pentecostes, sic
orans: *Deus, qui Legatum differentiarum hu-
manarum unius Sacrificij perfessione sanxi-
tus. Ubi id ipsum docet Concilium Trid.
Sess. 22. cap. 1. sic loquens. Hæc denique illa
mundæ oblatio est, quæ per varias Sacrifici-
um nature, & Legis tempore, similitudines
figurabatur: utpote quo bona omnia, per illa
figurata, velut illorum omnium Convenien-
tia, & perficio complebatur. Et de hoc Tre-
mendo Missæ Sacrificio ex professio nunc
agendum.*

15. A Diverendum I. quod hæc vox Mis-
sa, ejusque usus sit antiquissimum
in Ecclesia: legitur eam tum apud S. Au-
gustinum, S. Ambrosum, aliquoq[ue] SS. Pa-
tres, tum in Concilio Romano sub S. Sylvester
Papa I. celebrato. Imo S. Ignatius, Anti-
ochensis Ecclesiæ tertius post S. Petrum
Episcopum, & Martyr, in Epist. 6. ad Smy-
nenenses, jam hujus dictio nescivit. Por-
ro quod Patres Latini Missam appellant,
Greci vocant *Liturgiam*, hoc est, Ministrum
sacrificiæ omnia Altari: uti notat Cov.
1. 4. var. refol. c. 22.

16. Advertendum II. quod juxta usum Ec-
clesie, communemque sensum Fidelium,

Missæ accepitur pro collectione omnium

actionum, quæ sunt a principio Sacro-
fæciæ Eucharistia Sacrifici usque ad finem

QUESTIO II.

De Missâ, & qua ratione in ea offeratur
verum Sacrificium?

SUMMARIUM.

15. Missa est vox antiquissima.

Liturgia, quid?

16. In Missâ distinguuntur ratio Sacramenti,
Sacrificii, & Missæ.

17. Missa Cataphæmenorum, & Missa Fide-
lium.

18. In Missâ offertur Deus verum Sacrifi-
cium.

19. Probatur Catholica Veritas.

20. Missa Sacrificium est incurratum, cuius
principalis Hostia Christus.

21. Panis, & vinum, hostiam minus principa-
lis, & quomodo?

22. Christus, quomodo in hoc Sacrificio offe-
rat?

23. Obiectio notabilis, quomodo Hostia in Missa
Sacrificio immoleatur &c.

24. I. Responso, de mystica, Sacramen-
tali, & incurranta immolatione Christi.

25. Solvitur infinita, & declaratur magis
hoc responsio.

26. II. Responso, de morali Christi immu-
tatione.

27. III. Responso de physica Cœtu sanguis pa-
nii, & viuin Corpus & Sanguinem
Christi.

28. Obiectio contra hanc sententiam, ejusque
notabilis solutio.

A Diverendum I. quod hæc vox Mis-
sa, ejusque usus sit antiquissimum
in Ecclesia: legitur eam tum apud S. Au-
gustinum, S. Ambrosum, aliquoq[ue] SS. Pa-
tres, tum in Concilio Romano sub S. Sylvester
Papa I. celebrato. Imo S. Ignatius, Anti-
ochensis Ecclesiæ tertius post S. Petrum
Episcopum, & Martyr, in Epist. 6. ad Smy-
nenenses, jam hujus dictio nescivit. Por-
ro quod Patres Latini Missam appellant,
Greci vocant *Liturgiam*, hoc est, Ministrum
sacrificiæ omnia Altari: uti notat Cov.
1. 4. var. refol. c. 22.

Advertendum II. quod juxta usum Ec-
clesie, communemque sensum Fidelium,

Missæ accepitur pro collectione omnium

actionum, quæ sunt a principio Sacro-
fæciæ Eucharistia Sacrifici usque ad finem

N. 3 ipsius,

ipius, in quo Corpus & Sanguis Christi conferatur, & offertur. Unde ad propo-
sum tria sunt distinguenda, videlicet ra-
tio Sacramenti, Sacrae, & Missæ. Ra-
tio Sacramenti consistit in eo, quod Eucha-
ristia sit signum testis Corporis & San-
guinis Christi, realiter contenti sub specie
bus confeccatis; prout amplius dicitur, pre-
claratur. Ratio Sacrae consistit in hoc,
quod Christus in Missa inveniatur immo-
latur, patre suo Coelesti offatur; idque
essentialiter & principalius fit in confe-
cione, prout in progressu amplius ostenditur.
Ratio Missæ tandem complectitur tum
confectionem Eucharistie, tum confeccio-
nem, tum reliqua omnia hinc antecedentia,
five consequentia; ut proinde consistit in
collectione eorum omnium, quæ a princi-
pio usque ad finem ipsius perasuntur. Et ex
his quidem substantialia a Christo Domino,
uptote novæ Legis Autore, instituta fue-
runt: quoad totam vero actionem, atque
ut Missa includit diversas Orationes & Ca-
remias, ea est instituta ab Ecclesia.

17. Adverendum III. Quod olim tota
ejusmodi actio dividetur in duas partes,
videlicet in Missam Cathecumenum, &
Missam Fidem. Missa Cathecumenum
durabat a principio Missæ usque ad Offerto-
rium exclusive; & fuit sic dicta, quia tam-
diu, & non ultra, Cathecumenus interesse
licebat. Missa Fidem incipiebat ab Of-
fertorio, & durabat usque in finem. Et ab
hanc veterem Missæ divisionem, etiam de-
facto quandoque totum Officium solet dici
in plurali Missarum solemnia; quamvis etiam
Missa in singulari, sufficienter significat to-
tam illam actionem sacram, quæ in Missa
a principio usque in finem pergitur. His
praeponit, sicut.

18. CONCL. I. In Missa offertur Deo
verum, ac proprie dictum Sacramentum. Con-
clusio est de Fide, ac definita in pluribus
Conciliorum, novissime autem in Concil. Trid.
Sess. 2. zu. can. 1. ibi. si quis dixerit, in Missarum
offerri Deo verum & proprium Sacramentum, an
quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum
ad manducandum dari: anathemas sit.

19. Desumitur insuper hac Catholica
Veritas, prater traditionem perpetuam,
ac proximam Ecclesiam jam a temporibus Apo-
stolorum jugiter continuata, ex illis ver-
bis Christi Matr. 26. Hoc facite in mean
Commemorationem. Siquidem ly facite, &
equivaluerit verbo sacrificare, juxta illud Levit.
cap. 15. Sunite duas iurtures, daboque Sacer-
doti,

dosi, qui faciet unum propeccato, & alterum
in holocausum; id est, sacrificabit, seu of-
feret unum pro peccato &c. quales locutio-
nes sapientis alibi in S. Scriptura reperiuntur.
Accedit, quod Christus Dominus, ut potest
Sacerdos in eternum secundum ordinem Mel-
chisedech, Ps. 109. in ultima Cena Deo
Patri vere sacrificaverit; ergo, cum illud
ipsius Apostolis, eorumque legitimis Suc-
cessoribus, facere praecepit, etiam hi ve-
re ac proprie sacramentum. Et hoc quidem
sacrificio, eorumque Successoribus, idque
essentialiter & principalius fit in confe-
cione, prout ex antiquissimis Liturgiis, pluri-
mis Sanctorum Patrum testimoniosis, & pro-
batissimis historiis, de quibus Controversia
five, praefert Bellarminus lib. 1. de Missa.

20. CONCL. II. Missæ Sacrificium est
inveniendum, in qua præcipua & principia-
lia Hostia est Christus Dominus, Missa Cor-
pus, & Sanguis ipsius. Ita omnes Catholici;
& omnis alius probatioibus, habetus
expresi in Concilio Trid. Sess. 22. c. 2. ibi. e
in Divino hoc Sacrificio, quod in Missa peragi-
tur, id est ille Christus concurrit, & in-
venire immolatur, quæ in Cruci sensu
seipsum eruentem obstat. Et infra ann. 2. Con-
cilium definit, Christum sacramentum, ut
Apostoli, aliquę Sacerdotibus offerrent Corpus
& Sanguinem suum.

21. Dicitur notanter, principialis Hostia
est Christus. Siquidem hoc non obstante pas-
sim fatentur Theologi, quod etiam panis &
vinum aliquo modo in Missa offerantur, sic
que pertineant ad rem, quæ sacrificatur;
prout liquet ex modo festo Ecclesiæ,
quæ in Missa offertorio sic orat. Sub ipsa
Pater hanc immolaciam Hostiam, praefen-
tiam simul panem consecrandum. Et in-
fra: Offerimus tibi Domine Calicem salutis,
elevando vinum. Ceteram substantiam pa-
nis, & vini, est dumtaxat Hostia minus pri-
ncipialis, & secundaria; atque eatenus in hoc
tremendo Sacrificio offertur, quatenus ipsa
ex materia confectionis Eucharistie, &
que totaliter convertitur, seu transubstan-
tiatur in Corpus & Sanguinem Christi.

22. Insuper secundum, quod Christus in
Sanctissimo Missæ Sacrificio offeratur, non
quomodoconcupit, sed ut mediante transub-
stantiatione panis, & vini, in Corpus &
Sanguinem suum, realiter contentus est sub
horum speciebus; prout fatur Concil. Trid.
Sess. 26. c. 1. ibi. Corpus & Sanguinem suum
sub speciebus panis & vini Deo Patri obstat,
ac sub eorum rerum symbolis, Apostolis, co-
rumque ipso Sacerdotio successoribus, ut of-
ferent;

Quæst. II. De Missa, & quæratione in ea offeratur, &c. 567

ad Sacrificium inveniendum, quale peragunt
in SS. Missæ Sacrificio. Ad hoc quippe in-
veniendum novæ Legis Sacrificium sumit
invenientia, mystica, & Sacramentalia illa
immolatio Christi, quæ fit non quidam
mallo, vel cultro materiali, sicut olim vi-
tæ immolabantur, sed cultro verbi Dei:
de quo dicitur ad Hebr. cap. 4. Vnde est enim
sermo Dei, & efficax, & penetrabilis omni-
gladio accipit. Nam vi huius verbi Dei,
sive vi verborum forme confeccions in
persona Christi prolatorum, revera, quantu-
m est ex vi verborum, sub speciebus pa-
nis solum Corpus Christi, & sub speciebus
vini solum Sanguis ipsius ponitur: non ob-
stante, quod ab naturalem partium inter se
connexionem, & concomitantiam, impla-
net unionem Hypostaticam, etiam aliae
partes humanitatis Christi, una cum Divini-
tate, sub utraque specie contineantur &
hoc enim est per accidentem.

23. Objicitur contra premisa: Ad ve-
rum, & proprie dictum Sacrificii requiri-
tur aliqua destrutio, aut immunitatio rei
oblate, sive ipsius Hostie: aqui in Missa
non fitalis destrutio, neque immunitatio rei
oblate, sive Hostie: nam Christus, qui di-
citur esse Hostia principalis, neque defru-
tit, cum sit immortalis, neque alia ratio
ne immunitur, cum sit impalibilis, atque
incooperabilis: ergo. Ad hanc fatus com-
muniem objectionem, plures sunt responso-
nes Theologorum, in hœc convenientem
quod omnes quandam ex parte Hostie obla-
ta destrutio, five immunitationem ad-
mittant (hæc enim omnino modis requiriunt
ad rationem veri Sacrificii) litteram eam varie
postmodum explicitant.

24. Primo itaque nonnulli cum Lessio lib.
22. de Divinis Perfectionibus cap. 13. n. 95.
content, ipsi confectionem convenire ra-
tionem actionis sacrificativae, ac per ipsam
Christum modo inveniunt macerari, & hac
ratione invenire immolari, quatenus per
spatii ex verborum Corpus Christi a Sanguine
separari, & vestim Sanguis a Corpori.
Siquidem ex verborum forme confeccio-
nem, sub speciebus panis ponitur solum
Corpus Christi; & ex verborum confeccio-
nem, sub speciebus vini solum Sanguis, sic
que non obstante, quod reliqua concomi-
tantibus utriusque speciebus eriant ponatur
Christus mystice, invenire, atque
sacramentaliter tunc macerari, immolari,
atque immunitur. Unde in forma ad pro-
positam objectionem respondent, distin-
guendo Minorem: In Missa non sit destruc-
tio, aut immunitatio Hostie, physica &
substantialis, translatæ; non sit destrutio,
aut immunitatio ejus mystica, invenientia, si-
ve Sacramentalis, negant Minorum: &
codem modo distincta sua probatione, ne-
gant consequentiam.

25. Si dicatis: Ad veram rationem sacrifi-
cii non sufficit sola immunitatio mystica &
sacramentalis: Responde: id quidem non suffi-
cit ad Sacrificium inveniendum, bene tamen
ad quædam dictiones conversionis. Et simile quid
contingebat olim sub Lege veteri in oblatio-

ne thymiamatis, & thuris, ubi in protentione supremi Domini Dei, & subjectionis sacrificantis ad ipsum, una resonaveretur in aliam, videlicet thus, aut thymiana, in suauissimum sustinum.

28. Si Dicas: Ex hac sententia videatur sequi, solum panem & vinum sacrificari nam illud proprie sacrificatur, quod realiter immutatur) aqui hoc est falsum, & contra Concilium Trid. n. 20, citatum, similem absurdum: quia aliquo Ecclesiae haberet duntaxat Sacrificium inanimos, ac viilius, quam habuerunt olim Hebrei; foreque figuratum minus nobile, quam figura ergo. Ref. negando sequelam, cum sui probatione. Et si enim illud proprie offerri dicatur, quod destratur, seu immutatur, quando non fit conversio unius in aliud, nihilominus, si fiat talis conversio, tunc proprie ac principalius illud offeritur, quod per eumodi actionem potissimum intenditur. Unde, si principalius intendatur destruere prioris rei per conversionem in aliam, tunc res conversa erit. Hoftia's preius accedit in combinatione Holocausti, converti in ignem, ubi non ignis, sed aris v. g. vel bos ignis absumpus, censetur esse Hoftia. Secus autem erit, si tunc principalius intendatur res illa, in qua sit conversio alterius; quia enim, ut illud incipiat esse, alterum definiet, etiam Deus magis intendit honorari, honoraturque per illam actionem convertivam, ut poniterimus ad quem, quam ut tollit terminum a quo: prout in Legi veteri, dum thymiana vel thus offereretur, convertendo ipsum in suauissimum sustinum, potius Deo offerebatur, & sacrificabatur eumodi sustinum suauissimum, quam thymiana vel thus. Igitur cum in Sacrificio Missae Christus euangelus praesentia principalius intendatur, consequenter in eo Hoftia principialis erit Christus Dominus: non quomodoconque, sed ut contentus sub speciebus consecratis, ac veluti terminus ad quem principalius intentus transubstantiationis, quia divinitus accidit peracta consecratio. Quamvis eadem actione offeratur simul panis & vinum, secundario tamen & concomitante, quatenus est terminus a quo, & cujus deictio intenditur. Propter aliud duntaxat, sicut minus principalius. Lefsius 1. 2. de iust. & iure, cap. 38. nu. 13, licet postea lib. 12. de Divinis Perfectionibus, cap. 13. n. 95, amplexus sit primam sententiam nu. 24, relataam, tau-
- quam facilorem intellectu, magisque respondentem ordinario sacrificandi modo, qui supponit Hoftiam, non producit.

QUESTIO III.

Qui sunt Offerentes Missae Sacrificium, & in quo consilat Essentia ipsius?

SUMMARIUM.

29. Principalis offerens in Missa Sacrificio, est Christus Dominus?
30. Et quomodo?
31. Sacerdos celebrans, est proximus Minister.
32. Et Minister alii Fideles illud offerant?
33. In Missa non omnes actiones pertinent ad essentiam sacrificii.
34. Huius essentia consistit in Consecratione.
35. In Parafase non sit Sacrificium Missae.
36. Sumptio 3. Hoftia, non est de essentia eius.
37. Praestim facta ab abstinentiis.
38. Requisitus ad hoc sacrificium consecratio utriusque speciei.
39. Opposita sententia refertur, ac rejectitur.

29. CONCL. I. Principalis offerens Missae Sacrificio, est Christus Dominus, quamvis illud offerat Sacerdotum ministerio. Ita omnes Catholicoli Doctores, & patetum ex Concilio Florentino in Decreto Unionis, tum ex Tridentino sif. 22. c. 2. ubi docet: *Omnes est endemque Hoftia, idem unus offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in Cruce oblitus, sola offerendi ratione diversa.* Idem patet ex verbis consecratiis, ubi Sacerdos non nomine proprio, sed in persona Christi loquens, dicit: *Hoc est corpus meum: Hic est sanguis meus.*

30. Ceterum Christus dicitur offerens, & quidem principalis: tum quia Sacerdotum, ipsiusque Missae Sacrificium instituit: tum etiam, quia Sacerdos illud ex Christi ordinatione offerit nomine, aqua in persona ipsius Christi Domini. Ipsa siquidem Sacerdotes constitue dignatus est suos Ministros, & Vicarios, qui in nomine, atque in persona sua, Patri Celesti istud offerente Sacrificium; ut praeter concordem SS. Patrum doctrinam, tum Concilium Florentinum, & Trid. loc. cit.

31. CONCL. II. Sacerdos celebrans offerit Missae sacrificium ut proximus Minister:

QUEST. III. Qui sunt offerentes Missae Sacrificium, &c. 569

exteri autem fideles etiam aliquo modo, minus tamen proprio, dicuntur hoc Sacrificium offerre. Ita communis. Et quidem prima pars patetum ex cit. Concilio Trid. ubi dicitur: *Idem unus offerens Sacerdotum ministerio tum ex eo: quia Sacerdos est publicus Minister Ecclesiae, ad hoc Mysterium consecrandum conferatur, veriusque sacrificans, juxta quod Christus Apollonis, communique in Sacerdotio successus, praecipit in ultima Cena, dicens: Hoc facite. Quia vero Sacerdos, in persona Christi loquens, hoc conficit Sacramentum, & Sacrificium, hinc Sacerdos non est principalis offerens, sed post Christum, qui est offerens principalis, proximus Minister.*

32. Altera pars patet ex Canone Missae, ubi dicitur: *Miratio Domine famulorum suorum, atque tuarum, pro quibus tuis offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudes.* Et infra: *Hanc igitur oblationem servitum nostra, sed & cuncta Familia tua.* Dicuntur autem illi Fideles hoc sacrificium offerre duplickey: primo, ratione quadam generalissima, & solium, quia sunt fidei generalissima Ecclesiae, cuius nomine Sacerdos Deo offerat sacrificium istud. Secundo, ratione quadam magis speciali, in quantum felicitate speciali externo concursu ad ejus oblationem cooperantur, vel vel petendo, aut procurando per donationem stipendi, vel faciendo sub ipsa oblatione ad Altare, aut intercedendo Sacerdoti celebranti, vel salem per devotam assistentiam seu presentationem contentiendo in ipsum.

33. CONCL. III. Ceterum est, quod non omnes facit Actiones, qui in Missa peraguntur, pertinente ad essentiam sacrificii. Pleraque enim sunt pte quidem, sed solum accidentia Ceremoniarum, Rituale sacri ab Ecclesiis instituti ex Apostolica disciplina, & traditione: quos & Majestas tanti sacrificii commendareunt, & mentes Fidelium per haec usitata Religionis, & Pictatis signa, & rerum altissimorum, quia in hoc sacrificio latet, contemplationem excitantur: prout loquitur Concilium Trid. cit. sif. 22. c. 5. Porro in quamam parte Missae constituit essentia sacrificii, Quodlo remanset; pro cujus resolutione sit.

34. CONCL. IV. Essentia sacrificii Missae constituit in consecratione; & quidem probabilis in illa sola. Ita Herinex 8. de Eucharistia, 9.3. num. 4. Sannig. dif. 5. de Missa, quaf. 4. nu. 5. cum communiori Theologorum, contra Bonacinanam dif. 4. de

ur-

urget praeceptum Divinum de substantiali perfectione, atque integrata Missa, quam praeceptum Ecclesiasticum de non lumendo Eucharistiam, nisi a jeans.

39. Sunt quidem nonnulli Theologi, quos refert Barbola in *Colledaneis ad Concilium Trident. sif. 22. de Sacrificio Missa c. 1. num. 26.* qui volunt, posse Papam ex causa urgenti concedere, ut consecratio Eucharistie, & Sacrificium Missa in una specie fiat. Quia vero Concilium Trident. loc. cit. fatig. indicat, consecrationem utriusque specie esse de Jure Divino, dum eis. cap. 1. inter alia sicut loquitur: *Christi Sacerdotem secundum ordinem Melchizedech se in stenam constitutum declarans. Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini DEO Patrioblati, ac sub eundem rerum symbolis, Apollonis, ut sumerens, tradidit, & eidem, coramque in Sacramentis successibus, ut offerens, praepicit: hinc merito de hac quorundam sententia dubitatur, eaque probabilius & communius negatur.*

QUESTIO IV.

De Effectibus Sacrificii Missæ.

SUMMARIUM.

40. *Sacrificium Missa habet valorem ex opere operato, & ex opere operantis.*

41. *Est Latreuticum, ac Eucharisticum.*

42. *Est propitiatorium, satisfactorium, & Imperatorium.*

43. *Missæ sacrificium, quomodo sit propitiatorium, & peccata mortalia except?*

44. *Per se immediate non erat gratian sanctificans. Differenter in Sacramentum, & Sacramentum.*

45. *Missæ sacrificium, quomodo sit satisfactorium?*

46. *Et quomodo imperatorium?*

47. *Effectus imperatorius honorum temporali, an sit infallibilis?*

(a) Concordant dicta Tr. 5. Dist. 5. n. 57. & 58.

48. *A divertendum cum Scoto Quodlib. 20. & communi Theologorum, quod Missæ sacrificium habeat duplicitum atque valorem operandi suos effectus, videlicet ex opere operantis, & ex opere operato. Prior valor promanat ex*

*bonitate ipsius Ministri, ejusque proprio merito, atque devotione, quacum pergit hoc Sacrificium; prout id ipsum accedit in omnibus aliis suis operibus, utpote quia valent, seu profunt ex opere operantis. Alter valor Sacrificii Missæ est ille, qui eidem ex Christi institutione, ejusque meritis, atque independenter a bonitate Ministri competit; juxta quod Concilium Trident. citas. cap. 1. propositur dicens: *Ex hoc quidem illa munda oblatione (Malach. 1. 8) quoniam indignata, aut malitia offendit iniquitatis posti. Unde sequitur, quod Missæ sacrificium profit ex opere operato, seu virtute ipsius sacrificii, quatenus habet speciale valorem sibi peculiariter ex Christi institutione annexum, & quidem ultra omne meritum operantis, seu procurantis celebrationem Missæ, atque independenter a bonitate Ministri illud offertur. Hoc prouantio, fit**

41. CONCL. I. *Sacrificium Missæ in primis est Latreuticum, atque Eucharisticum. Ita communis; & patet ex Concilio Trident. sif. 22. can. 3, ubi inter alia dicitur, Missæ sacrificium est laudes, & gratiarum actionis. Siquidem Missæ sacrificium dicitur Latreuticum, quatenus in ista Holocaultus offeratur DEO in recognitionem sui supremæ excellentiæ: ipsum quippe institutum est ad ferendum cultum Latre (quaria nomine Latreuticum appellatur) foli DEO debitum. Verum quatenus offertur in gratiarum actionem pro omnibus recipitis beneficiis, praesertim Redemptoris nostre, hac ratione Sacrificium Missæ vocatur Eucharisticum: Eucharistia enim latine laton bona gratia, sive gratiarum actio.*

42. CONCL. II. *Infupi Sacrificium Missæ est propitiatorium, satisfactorium, & Imperatorium: ac proinde (præterquam, quod sit Sacrificium laudes, & gratiarum actionis) tripliciter habet effectum, propitiacionem videlicet, seu expiationem peccatorum quoad culpam; satisfactionem pro peccatis remanentibus ex peccatis quoad culpam jam diffusis; & interpretationem diversorum Beneficiorum. Ita omnes Catholici, & habetur novissime definitum in Concilio Trident. sif. 22. can. 3. his verbis: si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum est laudes, & gratiarum actionis, aut nudam Commemorationem Sacrificii in Cruce peralii, non autem propitiatorium, neque pro sis, & defunctori, pro peccatis, penit., satisfactoriis, & aliis necessitatibus offerri debere: anach-*

ma-

QUEST. IV. De Effectibus Sacrificii Missæ.

571

ma sit. Idipsum fuisus declarat citatum Concilium c. 2.

43. CONCL. III. *Missæ sacrificium vere quidem est propitiatorium; in quantum virtute ejusdem DEUS nobis fit placatus, & propitius, id est, moveatur ad deponendam iustissimam iram suam & indignationem, quia ob nostra peccata concepi in ordine ad regnanda ubiora gratiae auxilia, quibus peccantibus agere, atque in ejus amictum redire, & peccatorum remissione acquirere valeamus: nihilominus effectum expiacionis peccatorum mortaliuum quoad culpam non causat immediata, sed duxat ad mediatione, ac dispositio, imperando videlicet specialem gratiae auxilia, quibus homo disponit, atque existatur ad agendum veram de peccatis peccantibus, mediante qua per institutionem gratiae lancificans immediate remittuntur peccata. Ita communis Theologorum & patet ex verbis Concilii Trident. sif. 22. c. 2, ubi explicans modum, quo hoc Sacrificium nobis peccata remittit, sic loquitur: *Hujus quippe oblatione placuit Dominus gratiam, & donum penitentie concedens, criminis & peccata, etiam iniquitatem, dimittit. Quibus verbis aperte docet, Sacrificium itum non remittente peccata mortalia immediate, propter faciunt Sacramenta Baptismi & Poenitentie, sed tantum remittente, imperando nimis a Deo gratias actualis prævenientes, quibus peccatores existentur ad agendum veram penitentiam, siveque ad consequendam peccatorum remissionem virtute perfectæ contritionis, vel Attitiois cum Sacramento.**

44. Et conformiter dictis inferatur, quod Missæ sacrificium per se, & immediate, non casit gratiam sanctificantem (aliquo enim immediate deleret peccata mortalia) neque augmentum ipsius: quia nemo recipit augmentum gratiae habitualis seu sanctificantis, nisi vel per proprium meritum, vel per dignam acceptiōnē sacramenti. Et hoo ipsum suaderet differentia inter Sacramentum, & Sacrificium: nam Sacramentum est primario & principaliter institutum ad nostram sanctificationem; Sacrificium vero immediate referunt ad cultum DEI, & protestandam supremam ejus excellentiam, & secundario solum veluti per quandam redundantiam, ad ostendendam utilitatem.

45. CONCL. IV. *Quod attinet ad alterum effectum ipsius, Missæ sacrificium dicitur illuc sacrificatorium, & quidem tam respectu vivorum, quam respectu animalium in Par-*

*gatorio existentium, in quantum ex opere operato virtute ipsius aliqua peccata quoad culpam jam deleris correspondens, remittuntur illis, pro quibus hoc Sacrificium applicatur. Unde Concilium Trident. loc. cit. ait: *Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, penit., satisfactoriis, & aliis necessitatibus, sed & pro defunctis in Cœlis nondum ad plenum purgatis, ita juxta Apoloscan traditionem offeratur. Ita infra Sif. 25. in Decreto de Purgatorio, docet: Animas in Purgatorio detinentes fideliis Suffragiis, possimus vero accepitib[us] Altaris Sacrifici juxori. Et hic affectus satisfactionis infallibiliter conferetur virtute Sacrificii Missæ, duxando is, pro quo Missa offeratur, fit capax ejusdem, id est, indigent aliquam satisfactionem, ne ponat obtemperat peccati mortalis, atque fit actualiter in statu damnationis.**

46. CONCL. V. Tandem Missæ sacrificium est Imperatorium, in quantum habet virtutem imperandi a Deo diversa bona, tum spiritualia, tum etiam temporalia, quantum ad spiritualia conducunt. Ita omnes Catholicæ, & patet ex perpetuo sensu, atque traditione Ecclesiæ, iisque Concilio Tridentino proxime allegato. Additur vero non tanter, bona temporalia, quatenus ad spiritualia conducunt. Quia effectus Sacrificii incruentis Missæ nituntur meritis Sacrificii crucis in Ara Crucis oblatis: atque Christus non promeruit nobis in Crucifixione temporalia, nisi quatenus conducunt ad spiritualia; nam bona temporalia secundum se præcise spectata, non sunt bona, immo sepe superius homini mala & nociva.

47. Et hinc fit, quod effectus illuc Sacrificii Missæ, nimur, imperatori bonorum temporalium, non infallibiliter habetur, ut experientia confat: neque illico omnia nobis conceduntur, pro quorum imprecatione leguntur Missæ; sive huiusmodi bona temporalia non semper conducerent ad bonum spirituale, & salutem animæ. Internim tamen credibile est, semper aliquid obtineri a Deo, neque sacrificium in vacuum offerri, etiam si non statim obveniatur illud in specie bonum temporale, pro quo obtinendis missa offeratur: potest enim Deus, atque pro summa in nos pietate solet, vel ejus concessionem in tempus opportunitus, nobisque futurius differit: vel loco illius, quod petimus, aliud nobis elargiri longe conducibilis ad salutem animæ nostræ: ad hoc quippe concedendum videtur ipsum compellere sua infinita Liberalitas, Bonitas, atque misericordia. (c) — QUÆ.

QUESTIO V.

Quantus sit valor Sacrificii
Missa?

SUMMARY.

43 *Valor Missæ ad placandum, satisfac-
tendum, ac imperandum, non est infinitus;*

44 *Nor obstante infinitate meritorum Christi;*

45 *Cirr hæc per Missam finito duxerat modo
applicetur;*

46 *Missa pro pluribus oblata, minus produc-
tus;*

47 *Quid de pluribus inferuentibus, aut astra-
tibus;*

48 *Sacerdos pluribus stipendiis non satisfacit,
si unicam Missam celebret;*

49 *Si quidam applicunt unius fructum sa-
tisfactorium, & alteri imperatori-
um;*

50 *Aut partem fructus ejus specialissimi;*

51 *Fidelibus plus produc, si Missas curre-
ntib[us] celebrari invita, quam post mor-
tem;*

52 *In Missa duo sunt consideranda.*

53 *Missæ malæ Sacerdotum tantum vale, quan-
tum boni, quod substanziatio.*

*Et quod fructum ejus ex opere opera-
to;*

54 *In quo Orationes diuersæ nomine Ec-
clesie.*

55 *Secus quod Orationes, peccato a Celebran-
te procedunt.*

48. CONCL. I. **V**alor, quen habet Missa sacrificium ex opere operato, hic ad placandum nobis DEUM, five ad satisfaciendum, five ad imperandum, non est infinitus, sed finitus; non obstante infinitate satisfaciens, ac meritorum Christi, in quibus totus Missæ valor radicatur, & fundatur. Ita D. Bonaventura 4. diff. 45. art. 3. Scottus quodlib. 20. cum suis & aliis comiunter, paucis exceptis. Conclusio hac portans in statu ex communis fuitu Ecclesie: nam si idem numerus sacrificium loget infiniti valoris, tunc fructu speciales numero Missæ leggerant pro specialibus hominum necessitatibus; immo una missa, ut pote infiniti valoris, sufficeret ad exhausti-
dum totum Purgatorium; similique posset quis per unus Missæ celebratorem satisfa-

cere pro centum stipendiis a diversis homi-
nibus dati: hec autem omnia sunt absurdia,
& contra perpetuam praxis, ac sensum Ec-
clesie; ergo dicendum, quod Missæ Sacri-
ficium a nobis oblatum, non sit infiniti
valoris.

49. Additur in Concluſione, non obstante
infinitate meritorum Christi. Quia valor illi,
quem habet Missæ opere operato, funda-
tur, ac delimitur ex sacrificio cruento in
Ara Crucis oblato per Christum, ac meriti
eius, que sunt infinita, ac sufficientia
pro redemptiorum infinitorum hominum, vel
etiam mundorum, & datur: quamvis hæc
infinita merita Christi, per incrementum Mi-
ssæ sacrificium finito, ac limitato duxerat
modo, juxta ordinatusnam DEL volunt-
atem, nobis applicentur. Et haec de causa
Barth. Gavantus part. 2. Commentar. in re-
bucatis, 8. n. 3., valorem Missæ ait esse in-
finitum in radice, quatenus nempe radica-
tur in meritis Christi, que sunt infinita &
sed ad imperandum, & ad alios ius effe-
ctus, finitum in terminis, quia finite de co-
omines participant.

50. Ceterum ratio, cur per Missæ sacri-
ficium merita Christi finito duxerat modo
nobis applicentur, alia non est, nisi volun-
tas, ac institutio Christi Domini, veri DEI
& hominis, qui per hoc incrementum Missæ
sacrificium modo duxerat finito voluit nobis
applicare merita sue Dominicae Passio-
nis, atque satisfaciens prelitis in sacrifi-
cio illo cruento, quod impedit oblitus in
Ara Crucis, se ipsum offerente Patri suo
Coelum pro redemptio totius generis humani.

51. CONCL. II. Idem numero sacrificium
Missa pro pluribus simul oblatum, minus
producit singulis, ac si paucioribus, vel uni
tantum appliceretur. Conclusio haec sequitur ex precedenti: quia valor illi finitus,
qui ex opere operato correspondet Missæ,
dividitur tunc in illos plures homines, pro
quibus simul offertur, qui ceteroquin totus
uni obveniret, si Missa pro uno solo appli-
catur.

52. Dicitur, *sacrificium Missæ pro pluribus
simil oblatum.* Nam si loquimur de Missæ
sacrificio, quatenus a pluribus offertur, nem-
pe a pluribus Missæ inferuentibus, vel de-
vote assistentibus (qui etiam tuo modo dicuntur
Missam offere), juxta dicta 31. & 32. non
minorem fructum exinde singuli refur-
runt, quam si ipsi soli essent. Ratio est:
quia ejusmodi oblationes private sunt dictin-
ctæ.

Quæst. V. Quantus sit valor Sacrificii Missæ?

573

Ita, ideoque eis distincti, ac propriis effe-
cius correspondent, juxta propriam singula-
rum devotionem & capacitatem. Et hoc
ipsum suader communis sensus Fidelium.
Layman 1. 5. tr. 5. c. 1. m. 11. & alii.

52. CONCL. III. Sacerdos, qui pluribus
five ob acceptum stipendium, five ob aliquam
causam, est obligatus ad celebrandum, non
satisfacit unicuius sacrificium Missæ promul-
gatis offeringo. Ita de facto tenendum pro
certo, ob Decretum Urbani VIII. De Cele-
bratione missarum, quod incipit, Cum sa-
extingua (habeturque tom. 4. Bullaria Ro-
mani, Conf. 45. dicti Pont.) ubi §. 2. sub
obligatione Divini Iudicij mandat, ac precipit,
ut abolute tot missæ celebrentur, quos ad ra-
tionem attributæ eternamente preservare fuerint,
ita ut aliquonii, ad quos pertinet, sua obli-
gationis non satisfaciat, quinimo graviter pre-
cent, & ad restituitionem tenentur. Concordat
Decretum Alexandri VII. inter
alias Propositiones etiam sequentes, or-
done 10. dannanti: Non est contra iusti-
tiam, pro pluribus sacrificii stipendium accipi-
re, & sacrificium unum offere; neque etiam
est contra fidelitatem, etiam promittit par-
missum etiam parvum firmata, datus stipen-
dium, quod prænalo alio offertur. Pronide

54. Infertur I. Sacerdotem non posse pro
una Missa duplex stipendium accipere, ap-
plicando unius fructum satisfactorium, &
alterius fructum Imperatorum 3 dum v. g. unus
petit celebrare missam pro Octocinco, alter
Pro infinito. Nam, qui dat stipendium pro
celebratione Missæ, censetur velle fructus
omnes ipsius, quantum est capax.

55. Infertur II. Non posse Sacerdotem
licet pro una Missa duplex stipendium acci-
pere, applicando unius potentiæ partem il-
lam fructus, qui ipsi sacrificianti competit.
Siquidem hoc non modo sequitur ex dictis,
sed rursum opposita sententia ab Alexandro
VII. damnata est, dum est inter alias Propo-
sitiones etiam sequentes, ordine 8. reject: *Duplicesnam stipendium post[ea] Sacerdos pro ea-
dam missa licet accipere, applicando poten-
tiam eius specialissimum fructus ipsius cele-
branti corrispondente, idque post[ea] Doctorem
Urbani VIII.* Hæc, inquam, Propositione est
damnata.

56. Quæres, utrum Fideles majora fibi
beneficia, fructuum uberiorum compara-
rent, si Missas sibi current celebrari in
vita, quam post mortem. Resp. affirmativa,
ut nota Bartoli in *Collectaneis ad Concilium
Trid. Jeff. 22. cap. 2. n. 11.* citans Fraxinel-

lum, & Homobonum de Bonis. Ratio est:
quia Missæ pro aliquo dicta post mortem,
solum sunt satisfactoria pro peccatis in Pur-
gatorio adhuc luendis: at in vita pro aliis que
celebrante, non solum satisfactoria sunt,
sed etiam propitiatoria, atque imperato-
ria, sicuti juvent in vita & post mortem.
Accedit illud D. Gregorii lib. 4. Dialog.
c. 5. *Tuus est via, ut bonus, quod quaque
post mortem sperat agere alios, his dum vivit,
per se exequatur: beatus quippe est liberum exi-
re, quem post mortem liberum querere.*

57. Quæres ulterius, utrum Missa malæ
Sacerdotis tantum valeat, quantum boni.
Ubi notandum cum D. Thomas pars. 3. q. 82.
art. 6. D. Bonaventura 4. diff. 13. art. 1. q. 4.
& communis Doctorum, quod in Missa duo
debeat considerari, scilicet ipsum Sacra-
mentum seu sacrificium, quoties principale
& ad restituitionem tenentur. Concordat
Decretum Alexandri VII. inter
alias Propositiones etiam sequentes, or-
done 10. dannanti: Non est contra iusti-
tiam, pro pluribus sacrificii stipendium accipi-
re, & sacrificium unum offere; neque etiam
est contra fidelitatem, etiam promittit par-
missum etiam parvum firmata, datus stipen-
dium, quod prænalo alio offertur. Pronide

58. Resp. I. Ceterum est, quod Missa ma-
li Sacerdotis quod substantia, five quantu-
m ad Sacramentum, atque Sacrificium,
non minus valeat, quam Missa boni Sacer-
dotis. Ratio est: quia utrobique idem con-
siderat Sacramentum, atque sacrificium; &
quidem nomine, atque in persona Christi
Domini, qui est principalis Offerens, simili-
que Hostia. Unde D. August. lib. de
Corpe Christi, inquit: *In mysterio Corporis,
& Sanguinis Domini nihil a bono magis, nihil
a malo minus perficitur Sacerdotem.* Et hoc
ipsum etiam est intellectum de fructu
præcipuo sacrificii Missæ, qui provenit ex
opere operato, & quatenus illud offertur
in persona Christi: hec enim nihil omnino
pender a dispositione, & bonitate Mini-
stri, juxta dicta n. 40.

59. Resp. II. Quatenus Sacerdos offert
Missam, oratque nomine Ecclesie, non mi-
niuitus fructus imprecatiois non malam dis-
positionem Ministri celebrantis: quia etiam
in peccatoribus manet ministerium, in-
quit Doctor Angelicus. Unde quantum ad
hoc, non solum est fructuola Oratio Sacer-
dotis peccatoris Missam celebrantis, sed etiam
omnes aliae ejus orationes, quas facit in
Horis Canonis, alisque Ecclesiasticis
Officiis, in quibus gerit perfunam Eccle-
siam. Excede, nisi Minister sit excommunicatus
non toleratus: quia per hunc non vul-

Ec.

Ecclesia ad DEUM preces offerri, & consequenter nullam habent efficaciam, quatenus sunt nomine Ecclesia.

60. Rep. III. Orationes privatae Sacerdotum malorum, seu in statu peccati mortalis celebrantes, non sunt fructuosa, ne quidem secundum vim imperandi pro aliis: ac proinde quoad circumdacentia, five annexa, hoc est, quoad Orationes, prout a celebrante procedunt, plus prodicit Missa boni, quam mali Sacerdotis. Ratio est: quia Sacerdos malus celebrando, de novo peccat mortaliter, unde prout celebratio Missae ab ipso procedit, potius meritos vindictam, quam misericordiam. Huc quadrat dictum illud egeri nati, aqua a Christo illuminati, de quo *Ioan. 9. 31.* fuisse, quia peccatores Deus non audiit: sed si quis Delator est, & voluntarem suos facit, hunc exaudiri.

QUÆSTIO VI.

Pro quibus possit offerri Sacrificium Missæ?

SUMMARIUM.

61. Missa potest offerri pro vivis, arque defunctis, non vero pro damnatis.

62. Non potest offerri pro Sanctis.

63. Licitus effatur pro Fidelibus non excommunicatis, etiam peccatoribus.

64. Stetsi de excommunicatis vitandis.

65. Quid de excommunicatis tolerantis?
(a) Videantur dicti Tract. 13. Dist. 2. n. 26.

66. Potest offerri pro conversione Infidelium, sive indirecione, non autem directe pro Fidelibus eis.

67. Et cur non directe?
(b) Ut dictum Tract. 13. Dist. 2. n. 17.

68. CONCL. I. Missa sacrificium potest offerri tum pro vivis, tum pro Defunctis in Christo, nondum plene purgatis; neutiquam vero pro damnatis. Ita communis. Et quidem prima pars confitetur dictis n. 42. & 45. Altera pars habetur c. *Pro obituariis* 13. q. 1. ac ratio est: quia damnatorum desperata est redemptio. Et hoc intelligendum cum Gloria ibidem communiter recepta, quando evidenter est, aliquem decedentem in peccato mortali: ut puta cum quis se ipsum suspendit, precipitat, vel alio modo occidit, arg. 6. *Placit. 23. q. 5.*

Nam secus est dicendum, si de hoc sit dubium: quia tunc opertus meliora de proximo sperare.

69. CONCL. II. Etsi DEO in honores Sanctorum rite offeratur Missa sacrificium, juxta dicta n. 8, nequit tamen illud offerri pro Sanctis. Ita habetur dictum c. *Martha* 6. *Verio loco de Celebrat. missarum*, addita hac duplici ratione: Tum quia iniuriam facit Marryri, qui oras pro Marryre: Tum quia Sancti in celis orationibus nostris non indigne pro eo quodcum sine perfetta beatitudo, omnia eis ad vota succedunt.

70. CONCL. III. Certum quidem est, Missa sacrificium licet offerri pro Fidelibus non excommunicatis, etiam peccatoribus: sicut illud tamen existentibus in peccato mortali non potest quod effectum satisfactorium, sed solum, quatenus sacrificium hoc est propitiatorium (modo. 43. explicato) & impetratorum. Ratio est: quia Fides in peccato mortali existentes sunt quidem capaces utriusque posterioris effectus, non vero effectus satisfactorius, seu remissio penitentiarum, cum ponant obicem peccati mortali.

71. CONCL. IV. Pro excommunicatis vitandis, seu non toleratis, nequit licet offerri sacrificium Missæ, & peccatoribus Sacerdos, directe pro ipsius celebrans. Ratio est: quia Missa sacrificium offertur non solum in persona Christi, sed etiam nomine Ecclesie: atque Ecclesia prohibet, ne suo nomine, & publico Excommunicatis, pro excommunicatis oreatur, aut Missa celebretur, donec fuerint absolti: sicut habetur c. *Anibis* 28. &c. *Sacris de fere excommunicatis ergo.*

72. Additur notandum, pro excommunicatis non toleratis. Nam non pauci Doctores volunt, post Concilium Constantini, atque Extravag. Martini V. *Ad extortam*, pro excommunicatis tolerant, seu non vitandis, sicut offerri sacrificium Missæ: utpote quibus de facta liceat communicamus in aliis Officiis Divinis, imo & pro ipsi presentibus publice precarum in Choro dicendo: *Miserere nobis! Domina nra conforta nos!* &c. prope argumentatur Herinckx dyp. 8. de Missa, n. 64, citans Navarrum, S4, Lugonum, & alias pastas. Verum, quamvis id licite fiat, similique tale sacrificium prodebet valere excommunicatis tolerant, quatenus offeratur in persona Christi, non tamen ipsi proderit, quatenus offeratur in persona Ecclesie: cum Pontifex in prefata Bulla

Quest. VI. Pro quibus possit offerri Sacrificium Missæ? 375

expresse protestetur, quod per hoc non intendit, excommunicatis in aliquo relevare, nec nisi quomodo libet suffragari. (d)

73. CONCL. V. Pro Infidelibus non baptizatis potest offerri Missa sacrificium per medium deprecationis, ut ad veram Fidem convertantur. Ita Bonacina dyp. 4. de *Eucharistia quæ ult. punct. 5. nn. 4.* Herinckx n. 59. Sannig quæp. 7. nu. 1. & alii. Ratio est: quia juxta Concilium Tridentinum n. 42. & 45. relatum, potest Missa offerri pro peccatis & aliis necessitatibus: atque Infidelitas est peccatum, & necessitas maxima. Accedit, quod sacrificium incurruntum missa immiteretur cruentum, olim a Christo in Ara Crucis oblatum, quod etiam non baptizatus profuit ad salutem animæ. Quintino cap. *Apologio de Presbitero non baptiz.* jubet Pontifex, quod missa sacrificium offeratur pro Presbitero non baptizato, qui in confessione nomine Christi decepit.

74. Ceterum Matrarius dyp. 9. *Theol. Moral.* 2a. 62. alia ratione hoc declarat, & citans communione, & probabiliorē Dolorum, art. posse quidem pro Paganis, & Infidelibus (imo & Excommunicatis) sacrificium missæ indirecione offerri, non autem directe. Et quidem prior pars luaret ex eo, quod de facto pro fieri, quoties missæ sacrificium Deo offeratur pro incremento & exaltatione Sancte Matris Ecclesie, vel tollendo ab ea Schismate, aut Hæreticum extirpare: nam quia haec vel maxime summa per conversionem Infidelium, atque resipiscientiam Hæreticorum, Schismaticorum, aliorumque excommunicatorum; celebrando Missam juxta dictam intentionem, pro his pariter indirecione oratur, & celebratur.

75. Altera pars probatur ex eo, quia Pagani, & Infideles, nequam sunt effecti membra Christi per Baptismum in re, vel faltem in voto sicutem: atque sacrificium Missæ non potest directe applicari, nisi pro membris Christi: quia, ut inquit D. Augustinus 1. 1. de *Animâ & ejus orig.* cap. 9. relatus a D. Thoma 3. part. q. 79. art. 7. ad 2. *Quis offerat Corpus Christi, nisi per his, qui sunt membra Christi?* Idem determinat ex ipsa praxi, & consuetudine Ecclesie, quia quidem summò affectu, veluti pia Mater, Paganorum, aliorumque enumeratorum conversionem, & faltem exoptat: nullam tam pro ipsorum converfone Missam ordinavit (bene tamen pro tollendo Schismatis, vel contra Paganos) neque preces aliquas pro eis dicendas instituit; tempore solo die

paracebat, quo propter speciale mysterium, & quia Christus JESUS eadem die pro suis persecutoribus in Cruce orare dignatus est, etiam Ecclesia pro Hæreticis & Schismatis, Judæis & Paganis, publice precatur. (e)

QUÆSTIO VII.

De Applicatione Missæ.

SUMMARIUM.

76. Missa tripliciter prodest, specialissime, generalissime, & speculator.

77. Missa specialiter prodest in, quibus applicatur a celebrante.

78. Quid, si nemini applicatur.
79. Aut Celebrans eam apliceret contra suam obligacionem, vel voluntatem Superioris.

80. Applicatione missæ, an sufficiat habituallis?

81. Et quando fieri debet?

82. An si licitum celebrare cum reservatione applicationis?

83. Vel res missam applicare proxime dativo suspendit?

84. Praxis optimæ applicandi missam.

85. Expedit etiam facere secundam intentiōnem.

86. Et quoniam?

(f) Ut dictum n. 73.

87. Digne celebrans plus participat de fructu missæ, quam alii.

88. Avertendum cum Scoto *Quælibet*, 10. & alii, Sanctissimum missæ sacrificium (idem certa proportione dicendum de Orationibus Fidelium, aliisque Justorum meritis, de quibus ex profiso Doctor Subtilis ibidem 6. de primo, hoc declarat)

tripliciter valere, seu prodest: nimur specialissime, generalissime, ac modo quodam medio seu speculator. Specialissime prodest solum ipsi celebrante missam, seu aliud bonum opus peragenti, ac in statu gratiae existenti, & hoc modo non videtur, id posse recta, seu ordinata voluntate alteri applicari; quia qualibet tenetur magis seipsum diligere, quam Proximum. Generalissime prodest toti Ecclesie: neque enim celebrans vel orans debet aliquem de Ecclesiæ exclusere, sed ex intentione faltem habituali omnines includere: ut pareret ex Oratione Dominicana, in qua singuli, ex Christi institutione orantes, dicimus: *Et ne nos inducas in*

tentationem &c. non vero, & ne me inducas in tentationem. Et de hoc fructu generalissimo videtur David loqui *Pr. 118.* dicens: *Pervicere ego sum omnium timentum te, & confidientium mandata tua.* Tertio tandem modo, ieiū specialiter, prodebet missa sacrificium, vel aliud pium opus illi, cui specialiter per celebrantem, vel orantem applicatur, v.g. Animabus in Purgatorio, vel danti stipendum per celebrationē missae; & hic solus fructus, nempe specialis, applicatur pro eo, pro quo offertur Missa sacrificium.

70. CONCL I. Sacrificium Missæ specialiter prodebet iis, pro quibus offertur; at tamen ad hoc, ut sacrificium habeat suum effectum ex opere operato pro iis, pro quibus offertur, necessaria est propria applicatio Sacerdotis celebrantis. Ita Herinex *part. 4. sifp. 8. de missa, quæst. 7. Sannig. dist. 5. quæst. 6. & alii.* Ratio est: quia in hoc tremendo missæ sacrificio Sacerdos celebrans, & quidem solus, sustinet personam Christi; ergo sicut a solo Sacerdote celebrante in persona Christi sacrificium pro aliis offertur, sic etiam ab eo solo fructus eisdem applicatur. Idem determinat ex forma Ordinationis Cunislibet Sacerdotis, qui eidem dicitur: *Accipe portas tamen offertendi sacrificium &c. pro visis & defunctis: & conqueanter ab ipso pende applicatio fructus eius.*

71. Inferunt proinde Lsacrificium missæ nemini applicatum, quod fructuum suum specialiter nemini profuturum ex opere operari, sed fructum ipsius in Thefauo Ecclesiæ remanuntur. Intellige, si Sacerdos cunctum ex cœta scientia nolit neque sibi, neque alieni applicare. Si vero hoc accidat ex inadvertente, videut ex parte Celebrantis ad effici tacita, & habitualis intentio applicandi sibi, aut certe aliis, pro quibus celebratur, qualis applicatio habitualis jam sufficeret, juxta dicenda n. 73.

72. Inferunt II. Etsi Sacerdos ex Voto, Justitia, Charitate, vel Obedientia obligatum esset applicare certis personis: vacuitate cunctum posse missam applicare alii, est illicite, quantumvis intentio & applicatio Superiorum, vel Ecclesiæ sit in contrario. Ita Herinex *loc. cit. num. 80. Layman. c. 2. n. 11. Sannig. num. 11. & alii communiter, contra Fraxinellum, qui ut refert Gavantus tom. 1. Comment. in Rubricas, part. 3. tit. 12. n. 18. docebat.* Praeterea Regularum possit irritare intentionem subditorum in celebrationē missæ, si hanc

contra suam intentionem applicarent, ita ut valeat applicatio Prelati, & non subdit. Sed communis sententia ex eo probatur: quia applicatio missæ est actus potestatis Ordinis, quæ non dependet ex potestate Superioris Regularis. Unde, quanvis subditus peccet agendo contra Obedientiam suo Prelato debitat, ejus tamen applicatio non potest irritari per Prelatum: sicut a simili nequeunt irritari alii, quæ sunt annæ Ordini Sacerdotali, ut patet in intentione confundi sacramenta.

73. CONCL II. Applicatio sacrificii missæ non necessario debet esse actualis, aut virtualis, sed sufficere habitualis; id est, actualis quondam habita, & pondum retrata. Ita communiter Doctores, pauci excepti. Ratio est: quia per actualiem intentionem olim habitat, in memoria retratam, Sacerdos jam donavit alteri fructum sacrificii sui; qui prouide eidem, utope vi donationis jam debitus, obveniet, supposito, quod sequatur sacrificium, neque reveretur applicatio.

74. CONCL III. Applicatio missæ debet fieri, antequam sacrificium sit perfectum ac proinde ante consecrationem, utope in qua sacrificium missæ essentialiter consistit. Imo debet Sacerdos, praefixum quando accepto stipendio pro aliis celebrabit, formare intentionem ante initium missæ, ut etiam fructus precium, nomine Ecclesie peractuarum, obvenient illis, pro quibus celebrabit.

75. CONCL IV. Illicitem est, quod Sacerdos, qui de facto non habet stipendum pro Sacro faciendo, celebret cum reservatione sue applicationis, applicatura ei, qui dato stipendio proxime Sacrum fieri possumbit. Ita communis. Ratio est: quia fructus sacrificii non potest suffici a Sacerdoti, in cuius potestate non alter est sacrificii effectus, quam ipsum sacrificium.

76. Et ob eandem rationem neque licitum est, per modum anticipatae solutionis ex nunc applicare fructum sacrificii iis, qui potesta primo petent; aut celebrare ad eorum futuram intentionem, quam Deus jam novit. Quinimum haec praxis nonnullorum, tanquam periculosa, scandala, ac antiquissime Ecclesiæ confutendini contraria, reprobata est a Congregatione Cardinalium 1605, utrefert Barbola *par. 2. de offic. & potest. Epif. alleg. 24. n. 12.*

77. CONCL V. Loquendo de modo circa applicationem missæ observando, optimam est,

Quæst. VIII. De Obligatione celebrandi Missam, &c. 577

est, arque in præi consulti sumum, ut Sacerdos applicet valorum Missæ juxta intentionem petentis, eisque modo, quo debet ac potest, meliori producere intendat; interim tamen simul & sibi, & toti Ecclesiæ, prodest velit ea ratione, quæ potest meliori, abque prejudicio tamen dantis stipendium. Ita Gavantus *tom. 1. Comment. in Rubricas, part. 2. tit. 8. num. 3.* Nam, ut bene considerantibus pacet, hoc modo fieri perfectissima applicatio Missæ, abque ullo cuique prejudicio, cum DEUS optime novaret, simulque de fructu Sacrifici dare paratus sit cuique, quantum ipsi competet.

78. Deinde, quia quandoque contingere potest, utis, pro quo ratiōne accepti stipendi, sive ex alio titulo quiescit celebraturus, non sit capax fructus sacrificii Missæ (prout v.g. accideret, si anima Defuncti, pro qua legitur Missa, jam sit in celo, vel ob sua delicta in inferno) in quo proinde causa fructus specialis Missæ rediret in Thefauo Ecclesiæ, si nulla alia defet persona, cui ipse competere, & applicaretur: hinc ad istud evitandum optimè consulunt Doctores, si hanc aliquam secundam intentio, feri applicatio, per quam si fructu Missæ non egerat, vel ejus incapax sit illi, pro quo applicatur, mox aliis substituantur, quibus in tali causa fructus Missæ applicatio obveniat.

79. Sed quoniam nobis non certo constat, quibus in talibus optimè posit, vel etiam debeat, fructus Missæ applicari: hinc consultum erit, ut generaliter elicatur talis intentio, quia quis in ejusmodi causibus semper velit, tali secunda intentione fructum sacrificii Missæ illi, vel illis applicare, cui, vel quibus Deus novit, hic & nunc pro ceteris magis debere illum applicari, ac ut applicetur, Deo gratias fore. Nam, cum ad applicationem Missæ sufficiat intentio non folum actualis, & virtualis, sed etiam (f.) habitualis, ejusmodi intentio secundaria generalis pariter sufficit: potestque practicari abque ulla animi perturbatione, & anxietate.

80. His addendum pro solatio spirituali Sacerdotum devote celebrantium, cum Gavantus *cit. tit. 8. num. 5.* certum esse, quod Sacerdos dignus celebrans in majori quantitate participet de fructu & valore Missæ, quam quilibet alius, qui eundem celebrare juber, vel dato stipendio procurat. Et hoc tum ex ministerio proximiori: tum ex majori fide, ac devotione, quæ subdevota

Reiffenstuel Thesi. Moral.

99 Aut dans stipendum confessas?

200 Sacerdos tenetur dicere missam peccatum,

si nisi oblitus Ritus Ecclesiæ.

201 Quid de missis votivis, ac de requiem in

Te fuis duplicibus?

202 Indulgentias Altarum Privilegiata-

rum?

203 Obligatio celebrandi missam ratione stipen-

di qualis?

204 Unicam missam omittimus, an peccat mer-

saliter?

Advterendum, quod generatim Sa-
cerdos ex variis Titulis obligari
posuit ad celebrandam Missam. I. Ratione
suecepti facit Ordinis Sacerdotalis. II. Ra-
tione Curarummarum, quam habet. III.
Ratione Beneficii, seu Capellaniae, cui ex
primava Fundatione annexum est omnium ce-
lebrandi certas Missas, in Litteris Fundationis
praeceptis. IV. Ratione recepti sti-
pendii, seu elemozynae, pro missis cele-
brandi porrebat; non enim tenetur Sacer-
dos, quavis sit dives, ac opulentus, ultra
Missam pro aliis celebrare; sed potest li-
cet siplendum fieri ministerio loci, con-
suete stipendium laudabilium cuiuslibet loci, re-
cipere; idque pro suscepitione conga-
uitate, juxta illud Salvatoris, *Math. 10.*
Digno est operatus cibos suos, & alibi. Hoc
prorantio, de singulis procestat praefatis
Quaefatio, et cuiuslibet sacerdotis, fit

82. CONCL. I. Simplex Sacerdos pec-
tare, & quidem juxta plures Doctores (quo-
rum sententiam Sanning loc. cit. q. 8. nro. 1.
cenfer probabilem) mortaliter, si cel-
fante justo impedimento nunquam celebreret
anno: tenuit enim saltum ter, vel
quater in anno, in Festis praefertis sole-
minibus, celebrare. Probatur hoc ex
Concilio Trid. (sif. 23. cap. 4. de Reform. ubi
dicitur: Curie Episcopos, ut Sacerdotes sal-
tem diebus Dominici, & Festis solemnibus,
si astus cuam habeant animarum, tam re-
frigerant, ut suo muneri satisfacient, missas
celebrent. Accedit et. Dolentes de celebri missis
ubi graviter reprehendunt i. qui Mi-
sericordia loemilia via quater celebrant in anno.

83. CONCL. II. Sacerdos Curatus per se, vel per alium, omnibus illis dictis tenetur celebrare, quibus Plebs sibi subiecta ex praecpte Ecclesiae tenetur Millaudire. Ita communis: & patet tum ex citatis verbis Conc. Trid. tum ex ipsa ratione Curae animalium: nam alias non posset Populus implere praecptum de audienda Milla.

84. Num autem omnibus dictis debet tenetur Sacerdos Curatus applicare Millas pro populo, quanto non modica est, et quod Concilium Trident. Sess. 23, de Refor. cap. 1. sic dicat: *Cum praecpte Divino mandatum sit omnibus, quibus cura animalium commissa est, eus suas agnoscere, pro his Sacrificium offere &c. Quibus verbis Concilium videtur agnoscere praecptum Divinum celebrandi, missamque applicandi pro suis Oribus, ex parte ipsius Parochi seu Curati.*

85. Resp. Licet Scotus lib. 9. de Justitia

quod, 3. art. 1. arbitratur, Parochum non
solum obligari celebrare Missam, ut can-
diditi audire valeant, sed etiam hanc pro-
plice offere : communior tamen sententia
negat, talem obligationem ipsi incumber-
tatione muneri nisi si nisi forsan ex Funda-
tione, Confinitudine, Legi Diocesanae,
Pacto, aut also hujusmodi Titulo, specia-
litas obligatio habetur. Ita Layman, lib. 5.
trat. 5, cap. 3. n. 3. Herinrix disp. 8. de milie-
bus, q. 9. num. 95. & 96. Sannig. disp. 5. q. 9.
n. 3. Suarez, &c alii. Ratio est: Quia Be-
neficiencia curata proprie sunt instituta ad pa-
tendum Populum verbo, & Sacramentum
administratione, non item ad tempore
applicandam Missam pro ipso, nisi fecis ha-
beatur ex Fundatione, vel alio speciale Titu-
lo. Deinde non plus videatur evincere cit-
atus textus Curatii Tridentini quid sacer-
dotes Curati tenentur pro Obitu suis Sa-
crafficium offere, celebrando faltem diebus,
quibus urged præceptum audiendi mis-
sam, ut sic Parochiani possint missam audi-
re, cique devotis assistendo, de fructibus
Iphius participare: nam diverse sunt obli-
gationes ad celebrandam, & ad applican-
dum pro Parochianti missam sacrificium;
ab una autem obligatione non est facien-
da extensio ad aliam.

86. Eundem tamen, quid nos non obstantibus Barbosa part. 2. de off. Episcop. alleg. 24. n. 23. & amplius part. 1. de off. Parochi cap. 11. n. 10. versus esse probatur. Parochium tenet usque ad sacrificium propositum. Ovibus applicare aliquoties, iusta boni viri arbitrium. Idem cenfet Gobat trans. 3. Theel. Experim. n. 493. adiutio, istud quo viri arbitrium eis ferendum attinge copia vel in opia reddituum, magna aut parva necessitate Parochianorum. Notat etiam Layman cit. num. 3. quod lex Charitatis, ac aquitatio rati fideat, ut Pastores ordinari, videlicet Papa, Episcopus, Parochus, & Prelatus Regularium, pro his subiungantur. Deo intra, & extra sacrificium, frequenter suppligunt, & aliquando cum pro eidem illud offierant.

87. CONCL. III. Capellantis, seu Beneficiarius, ex justitia sub mortali culpa est obligatus ad illum missarum numerum, quem Littera Fundationis Beneficii, ad cuius onera Beneficiarius illud acceptans se obligat. Circa hoc tamen

88. Notant I. Doctores, ac inter eos Na-
varrus lib. 2. de Restit. cap. 2. n. 210. Lugo
disp. 21. de Eucharist. num. 49. Sannig n. 5.

Quæst. VIII. De Obligatione celebrandi Missam, &c. 579

Et Layman n. 7, quod se ejusmodi Beneficiarius, ad certum missarum numerum finibus hebdomadis dicendarum obligatus, ab breve tempore infirmatur, ut puta una, vel altera hebdomada (aut juxta cit. Laymannum, & Lugonem, uno mense) praefundat sum, Fundatorum, & Ecclesiam, non intendit tam arcam obligationem, a proinde talen non teneri a recompenſatione: nam etiam dominus temporali, tamet jure detraheretur posset de mercede famuli ob eus infirmitatem (ut multi volunt arg. I. Si uno & item cum filii Lazarus) si tamen plus & benignus esset, detraheret non iulet.

Bonacina disp. 4. de Eucharistia, quas ult. puncti, 7. s. 2. num. 16. Sanning disp. 5. de mis-ſa, q. 9. n. 5. & 12.

91. Notant III. Capellam, qui ad celebrandum in determinato loco aliquot per hebdomadam diebus obligatus est, per se loquendo, ac nisi aliud exprimitur, possit fauiscere, si anticipet precedenti hebdomada ibidem celebrando: eo quod non defrauderet intentionem Fundatoris, utpote qui (nisi aliud expresserit) videtur exigere certum duxatas missarum numerum tempeſtive perolvendum. Additur tamen, per se loquendo Reg. Quia si in Litteris Funda-

plus & beneficium, determinata non sit.

89. Notare II. Doctores, quod si Fundatio exigit quotidianum sacrificium in certo loco, v.g. in determinata Ecclesia, vel Altari peragendum, sicut obligatio principis paliter habatur ratione loci, v.g. ob maiorem eus reverentiam, vel commoditatem Populi: tunc tenetur Sacerdos, vel omnis Misiarium quotidie ut celebrandarum in se habens, ibidem quotidie celebrare, vel per se, vel per alias substitutum juxta Fundationem ipsi loco impositam. Si vero talis obligatio quotidie celebriandi sit ipsius perfida Capellani, seu Beneficiarii impositionis, tunc arbitratur, ob reverentiam sacrificii, maioremque devotionem in exortandis, aut alia iusta de causa, posse eundem quandoque abstinere, etiam fuisse in hebdomada. arg. cap. *Significatum de prob. ubi de obligatione ad quotidie celebra-*

je legendum est. Quia illa in Litteris Fundationis contrarium exprimitur, specialiter statuendo v. g. ob commoditatem devotionis Populi, aut reverentiam Loci facti, ut in nulla hebdomada missa prætermitantur, non licetis eas anticipare: mens enim iusta Fundatorum, tanquam lex specialis, adimplenda est. Bonacini *Ibidem* S. 5, ss. 4. *Sanning num. 8. Navarrus*, & alii.

92. CONCL. IV. Qui ex titulo Fundationis, vel ex conventione, aut pacto ratione recepti stipendi tenetur in certa Ecclesia, vel Altari celebrare, non potest absque peccato alibi celebrare; nisi hoc necesse sit, & rationabilis causa. Ratio est: quia rationalibus, piisque voluntatis Fundatoris, vel dantis elemosynam pro celebratione missae, est adimplenda; quod alioquin non fieret.

brandum dicitur, cum teneri quotidie extra easum infirmatius celebrare, salva honesta sua, & debita devotione. Nam propter plurimos mundanos cisis contingit nonnunquam, debitam impeditri devotio nem.

90. Non tamen hinc sequitur, quod is, qui titulo honestatis, majoritate devotionis, potest femei in hebdomada a Missa abstinere, possest etiam femei missam aliis, vel pro alia intentione celebrare. Nam haec sunt omnino diversa: atque ex diversis sonat illatio. Diversum prouide, quod obligatus ad quotidie celebrandum juxta certam intentionem, et si advertens, se ei minus disponitum, posse quodcumque ob causam honestatis, debitisque devotionis, abstinere (ad summum femei in hebdomada) tamen eo nec pro fe, nec pro alio, neque alibi celebrare voleat; et si a celebraturus est, teneatur missam applicare juxta praescriptum Fundatoris intentionem, vel saltem hanc per aliis celebrandam curare.

Et quamvis obligatio celebrandi in loco determinato, ex genere suo sit gravis; adeo ut juxta Bonacinan isti. punct. 7. §. 4. n. 2. & alios, alibi celebrans peccet mortaliter: nihilominus recte nota Bonacina disp. 8. de missa, quast. 15. n. 185. hic etiam locum habere levitatem materi, utpote si raro motetur locus, v. g. bis vel ter in anno, vel etiam femei aut bis in mensa, dum quis debet quotidie celebrare. Infusper facilius excusari potest celebrans in alio Altari ejusdem Ecclesie, quam si celebet in diversa Ecclesie; utpote minus recedens a voluntate Fundatoris. Lugo disp. 21. de Eucharistia, n. 26.

94. His adde, quod, quamvis Sacerdos extra praescriptam Ecclesiam, vel Altare, contra voluntatem Fundatoris, vel dantius stipendum celebrans peccet, ut dictum: nihilominus sit probabilius, talen non teneri ad restitutionem, aut novam celebrationem Missæ. Bonacina cit. §. 4. nro. 5. cum aliis. Siquidem talis Celebrans, est peccaverit, non tamen fraudavit Fundatorem, vel dantum stipendum, fructu ipsum sacrificari.

95. CONCL. V. Non est licitum Sacerdoti, qui Missam sive celebret, sub certo stipendio, tandem Missam alteri, parte illius stipendiis suis retenta, celebrandam committere. Ita habetur in Decreto Urbanus VIII. *Declaratio missarum* (de quo ian. n. 53.) ubi §. 4. hoc fieri prohibetur, ut amne dannabile lucrum ab Ecclesia remaneatur. Unde opificatus nonnullorum tentacum Alexander VII. denuo rejecit, inter alias Propositiones etiam sequentes, ordine 9. dammodo: *Poëta Decretum Urbanii post Sacerdos, cui Missa celebranda traducatur, per alium sacrificare: collato illi minori stipendio, alia pars stipendiis suis retenta.* Et haec conclusio procedit etiam in casu, quo cuiquam Sacerdoti offert elemosynam foliata major pro celebratione Missarum: nam debet esse absolute integrum elemosynam tributare alteri Sacerdoti celebranti, nec ultam illius partem sibi retinere potest; prout declararunt Cardinales, *Respondendo ad 10. Quorums Declarationes habentur additae post cit. Decretum Urbanii VIII. in Bullario Romano.*

96. Ceterum hoc Decretum non habet locum in Beneficiis: unde satis est, quod Rector Beneficii, qui potest Missam celebrare per alium, tributus elemosynam congruum secundum morem patris, nisi fecit cavaeur in Fundatione Beneficii; prout declararunt idem Cardinales, ad 8. Et merito: nam Beneficiarii habent suum stipendum non præcis ratione Missarum, sed etiam propter alia onera Beneficio annexa, cui specialiter obligati sunt delevire, atque intuitu ipsius recitate Horas Canonicas: unde non mirum, quod refudium ex redditibus Beneficii sibi restinere possint. Hoc ipsum dicendum videtur de Capellano, habentem salarium stabilem beneficiari: cum summis pœnitit, videlicet Missam talen, aut talem votivam, vel Missam de requiem: nisi obliter Ritus Ecclesiæ. Prima pars probatur ex eo, quia aliquo virtus Fidelitatis

ciali amico, vel benefactore, ut notat Sam. nig. cit. diffinit. 5. quæf. 9. n. 5. aut quando alter Sacerdos sponte in se suscipit sacrificandi obligationem, parte stipendiis condonata. Layman loc. cit. n. 14. Nam quilibet potest edere juri suo, vel favorem ipsiæ cuiam exhibere.

97. CONCL. VI. Sacerdotes, qui sunt notabiliter in itora celebrandi Missas debitæ, peccant mortaliter. Ita Herinex disp. 8. de missa, quæf. 15. u. 181. Bonacina & ali. passim. Ratio est: quia potest contingere, ut dans stipendum pro celebratione Missæ, fraudetur fructu ipsius; ut accidet, si Missa petatur celebranda ad imperitandum aliquid a DEO, & Missa dicatur jam eculo tempore necessitatis; vel petatur Missa ad imperitandum infinitum latitudinem, aut pro anima defunctorum, & illa primam legatur, postquam obit infirmus, aut anima ex Purgatorio post gravissimas penas magis est liberata. Quinimo (addunt Doctores) in illius causa tenet Sacerdos ad restitutionem; & hinc Urbanus VIII. in citato Decreto, *De Celebration missarum*, §. 8. provide statuit, quod elemosynas manusales, & quicquidianas ita demum Sacerdos accepere posset, sacerdibus antea imposita ita faciescunt, ut neva quoque onera sibi peregrinante aliquo omnino absente ab hisjunctis de elemosynis, etiam sponse oblatis, in futurum recipiantur. Hec ibi.

98. Dicitur, qui sunt notabiliter in mora celebrandi. Nam imprimit Declaratio Cardinalium ad dictum Decretum Urbanii VIII. *Respondendo ad 11. excipit casum, quando infra modicum tempus potest oneribus Missarum fatisfici: modicum autem tempus (cit. Herinex. n. 182.) valde credibile confititur esse tempus unius mensis, aut etiam duorum mensium, uno nonnulli id extenuant ad tres mensibus.*

99. Deinde citata Declaratio Cardinalium, *Respondendo ad 12. excipit casum, si tribuens elemosynam pro aliarum missarum celebrationefiat, & confessiat, ut illa runc dominum celebrans, cum suscepit oneribus fatisficiatum fuerit: nam tunc, juxta beneficioris confessum poterit Missarum celebratio differri.*

100. CONCL. VII. Sacerdos, qui stipendum accepto, tenetur dicere Missam, sicut offensus pœnitit, videlicet Missam talen, aut talem votivam, vel Missam de requiem: nisi obliter Ritus Ecclesiæ. Prima pars probatur ex eo, quia aliquo virtus Fidelitatis

violaretur: similem potest contingere, quod ob specialia offerten devotionem, nec non speciales Missæ Orationes, major fructus impetracionis eidem proveniat. Altera pars ex eo liquet: quia sancte Matris Ecclesie voluntas, & ordinatio, prævalere debet voluntati privatorum Fidelium: & eo præterim, quod hi non intendant, nec rationabiliter possint intendere, contravenire R. tuī Ecclesiæ.

101. Hinc quia Rubrice Missalis, tit. De Missis Votis, & Missis Defunctionis, probant, dici tales Missas in festo Duplicibus, ac diebus Dominicus, non ei dubitandum, quia fastidit intentionis petentium celebrando Missas de festo Duplici occurrente cum applicatione ad intentionem patens, & non Missam votivam, vel de requiem. Hoc idem, loquendo de Missis privatis de requiem (fecus est de Anniversariis, ac Missis canitis) nonnulli declaravit, ac fieri mandavit Alexander VII. Anno 1663, similique tum ipse in speciali Decreto, 1664, tum Clemente IX. in alio, die 23. Septembris 1669, emanato, quod incipit: *Cum scil. record. (et habeatur tom. 5. Bullarii Romani, Confessus, 39. di. di. Penit.) concessit, atque declaravit, per Missas de festo occurrente dictis diebus celebrantibus pro Defunctionis, lucrari indulgentias Altarium Privilegiorum pro Annibus in Purgatorio: de quo ante haec magna difficultas inter Doctores, qui communiter sententiam negavitur tentavit.*

102. Quares, qualis sit obligatio celebrandi Missam ratione stipendi? Resp. I. Certum est, quod hujusmodi obligatio fit de genere Justitiae, habens annexum onus restitutionis, si non adimpletur: aliquo enim talis iniuste retinere stipendum. Et hujusmodi obligatio indubie ex genere suo est gravis, atque sub mortaliter.

103. Resp. II. Num peccat mortaliter, qui accepto stipendio unam duntaxat Missam scienter omittit celebrare, variante Doctores. Et quidem, talem peccata mortalitatem sententia Maistrus disp. 19. *Theol. Mor.* n. 80, citans Petrum Navarum, Bonacinan, & Scalios: eo quod damnum spirituale, per privationem debitus fructus Missæ illatum, fit ad nodum grave. Eo contum negavit, quod huiusmodi obligatio fit de genere Justitiae, habens annexum onus restitutionis, si non adimpletur: aliquo enim talis iniuste retinere stipendum. Et hujusmodi obligatio indubie ex genere suo est gravis, atque sub mortaliter.

104. Ceterum per Anniversariis non intelligunt ortus Solis, sed prima Solis irradiatio, quando nempe aliquid lucis appetit. Et ictus crepusculum hoc non semper, & ubiqui locorum sit æquale, ordinarie tamen solet incipiens hora & quadrante vel sequi hora ante ortum Solis.

105. Notandum ulterius cum Doctribus passim, quod haec res moraliter potius, quam mathematicæ fit consideranda. Hinc inferunt, præmissa Missam inchoari duabus horis ante ortum Solis, ita ut circa initium aurore finatur. Quinimo tempore hiberno

QUESTIO IX.

De Tempore celebrandi Missam.

SUMMARIUM.

104 *Tempus celebrandi missam, quale?*

105 *Per Anniversariis, quid intelligatur?*

106 *Est mortaliter, non mathematicæ consideranda, & attendenda consuetudo de hysme.*

107 *Quid de meridie?*

108 *Est privilegium Regularium?*

109 *An sit licitum, quicquid celebrare?*

110 *Quid de Feria V. Canis Domini, & Sabato Sancto.*

111 *Non licet plures missas ecclēsia die celebrare?*

112 *Excepto die Novitatis Domini.*

113 *Ex causa necessitatis.*

114 *Causa necessitatis principi, qui?*

recepta consuetudo in partibus Septentrionalibus obtinuit, quod Missa tribus vel quatuor horis ante Solis ortum celebretur; et prefertum tempore, quo communiter homines sese labore suo manuuli solent accingere. Siquidem haec consuefacta iusta de causa est introducta; ut in hisce partibus, quibus in hymno Sol fero oritur, operari & famili prius Missa sacrificium audire possint, antequam ad suas operations sese accingant. Layman cap. 4. de sacrificio missae nunc. 3. & ali.

107. Infuper quamvis ordinarie non sit licet sacrificare post meridiem, ut patet ex Conclusione, adhuc tamen fatis est ad evitandam culpam, si missa inchoetur ante meridiem, vel in meridiem, licet postea prius finatur. Quinomodo causa iusta potest Missa inchoari etiam post meridiem, ut putata ne infirmis sine Viatico decedat, aut propter Principis funus; vel si Sacerdos, dicens prefertum Festivis post meridiem ad locum Ecclesie perveniens celebrare velit &c. Herinex cit. diff. 8, quæst. 10. Layman, & ali.

108. Notandum præterea, Regularibus M. indicantibus varia privilegia a SS. Pontificibus concessa esse celebrandi una hora ante auroram, & una post meridiem; immo usque ad horam nonam, id est, horam tertiam vespertinam; uti refertur in Compendio privilegiorum vers. Missa.

109. CONCL. II. Licitum est quilibet Sacerdoti rite dispenso quotidie celebrare, exceptis tribus postremis diebus hebdomadæ Sanctæ. Prior pars est certa, & patet ex Confusione de Celebrat. Missar. & praxi Ecclesiæ universalis. Altera pars ex eo probatur: quia in primis Feria sexta. Parafœves omnino prohibiti sunt, celebrare Missam; cum eo die, ob memoriam illius sacrificii cruenti, quo Christus Dominus semetipsum Patri Coelesti hac die profulsa totum mundi in Ara Crucis offere dignatus est, non fiat conferatio; sed a Sacerdote actum coniunctus perficiente, juxta Ritum Ecclesiæ, solum sumatur sacra Hostia prius conferata.

110. Porro Feria quinta Cœna Domini, & Sabbatho Sancto, una dñatata Missa sollemnissimam celebrari solet, juxta traditionem, & coniunctum Ecclesiæ. Verum quidem est, multis Doctores, ut Suarezium, Scotum, Barbonium, Lugonem, quis citant, & sequuntur Layman loc. cit. n. 8. & Gobat, tract. 3. Theol. Experim. n. 219. & seqq. ex-

stimate, quod non sit prohibitum, Sabbatho Sancto privatum, ac seculo scandalo, post Officium solleme celebrare, cum nullo iure hos prohibitum reperiatur. Et hoc ob datam rationem, ac loquendo de Celebratione privata ante Officium solleme, multo magis admittunt Doctores de Feria quinta Cœna Domini, quamvis communiter hac die Sacerdotes de manibus sui Prelati, Missam sollemnem celebrantes, facram Communionem more Litorum tamere soleant exemplo Apostolorum, qui ito die de manu Christi Eucharistiam accepérunt.

111. CONCL. III. Excepto die Nativitatis Domini, & causa necessitatis, non licet eidem Sacerdoti plures Missas eodem die celebrare. Ita statutum e. Confusione & cap. Te referente de Celebrat. Missar. uncto e. Sufficiens de confir. diff. 1. ubi proportione subdividuntur: Non modica res est, unam Missam facere: Et unde felix est, qui unam dignè celebrare posse.

112. Adiutorit, exceptio die Nativitatis Domini. Quia illa die potest quilibet Sacerdos tres Missas celebrare, quamvis ad eas omnes celebrandas non obligetur: & si voluerit dicere tantum unam, dicat quam maluerit, sed melius legat tertiam, ut potest cuius oratio concordat Officio diei.

113. Additur ulterius in Conclusione, & causa necessitatis. Nam in causa necessitatis plures eodem die Missas celebrari possunt a Sacerdoti jumento, & qui in prima Missa non sumpuit Purificationem, patet ex cito cap. Confusione de celebrat. Missar. exceptio communis Doctorum.

114. Porro inter hujusmodi causas necessitatis, potissimum numerantur sequentes. I. Ne mortuus fine S. Viatrice decedat, quando non adest alia Hostia consecrata. II. Ne populus die Ficto Missa privetur, praefertum in causa, quando plures Sacerdotes habent non possunt, v. g. in Anglia &c. auo quando Sacerdos habet duas Parochias, & die Ficto in utraque celebrare tenetur. III. Juxta nonnullos quando die Ficto adveniunt peregrini Missam audiuntur: vel quando ad Ecclesiæ accedit Vir Illudris, ut puta Princeps, vel Episcopus. Verum hodie standum est confundendum locorum, cum ob multiplicationem Sacerdotum aliquis causa raro amplius locum habere soleat.

QUE.

Quæst. X. Quo in Loco fit celebranda Missa, &c. 583

Q U A E S T I O N E X .

Quo in Loco fit celebranda Missa, &c. Utbi de violatione Ecclesiæ.

S U M M A R I U M .

115. Quo in loco de Jure communi fit celebranda missa?
 116. Quo in causa necessitatis?
 117. Enumerantur tales causæ necessitatis.
 118. Episcopis potest dispensare ex causa rationabilis.
 119. An epis. sicca, celebrare missam in aqua, vel mari?
 120. Non licet celebrare missam in Ecclesia polita.
 121. Ecclesia polluita quinque præcipe modis.
 122. I. Per injurias humani sanguinis effusionem; & qualiter?
 - (g) Ut dictum Tr. 12. Diff. 2. n. 7.
 123. II. Per injurias homicidium.
 124. III. Per illicitationem humani feminis effusionem.
 125. Et quid de actu conjugali?
 126. IV. Per sepulturam excommunicati vitandi.
 - (h) Tr. 13. Diff. 2. n. 26.
 127. V. Per sepulturam Pagani, seu Infidelium.
 128. Alii duo modi a nonnullis addantur.
 129. Polluta Ecclesia an polluantur Camerarium, &c. & contra?
 130. Quid si in dictis casibus factum est occultum?
 131. Quid agendum, si Ecclesia sit polluta?
 132. Et quomodo reconcilianda, & a quo?
 133. Quid de FF. Minoribus?
 134. Aut si Ecclesia sit tantum benedicta?
 135. Ecclesia poluta, an reconcilietur per celebrationem missæ?
 136. Quid agendum, si durante missa violetur Ecclesia?
115. CONCL. I. Jure communi, & ordinario, olim Missam celebrare non licet, nisi in Ecclesia consecrata, sive, ut dicitur e. Nullus de confirat. diff. 1. nisi in sacra ab Episcopo locis. Hodie autem sufficit, Ecclesiæ, vel Oratorium efflo benedicendum, aut etiam non benedicendum, dummodo ad hunc solum usum debite deputatum, atque ab Episcopo designatum fuerit. Ita Herinex cit. diff. 8. q. 11. cum com-
- muni; idque inter alia desumitur ex Consilio Trident. lss. 22, in Decreto de Observandis in Celebratione Missarum; ubi prohibetur Episcopis, ne paciantur priuatis in domibus, atque omnina extra Ecclesiæ, & ad Divinum tantum cultum dedicatas Oratoria, Sancuum hoc sacrificium paragi. Concordant Rubrice Missalis, tit. De defensione in Ministerio ipso occurrentibus, ibid. Si celebratur in loco non sacro, vel non deputato ab Episcopo: & conseqüenter a festo contrario, sufficit locum ab Episcopo esse deputatum.
116. Dicitur notanter, Jure Communi, & Ordinario. Siquidem in primis excipiunt causas necessitatis, arg. can. 1. de confir. diff. 1, ubi dicitur, Missarum celebrationem non alibi, quam in sacra Domino locis, absque magna necessitate fieri debere. Unde cum exceptio firmet regulam in opportunitate, tempore magne necessitatis licet alibi celebrare, in loco tamen honesto.
117. Porro necessitas celebrandi extra Ecclesiæ conferatam in privatis domibus, aut etiam subdit, in Altari tamen portatili, & loco ceteroquin honesto, juxta Doctores communiter potest esse. I. Si Ecclesia sint dirutæ, vel ab Infidelibus, five Hereticis occupatae. II. Si Locus fater non capiat totum homines, vel Celebrant: ut si Supplicationibus ad parvas Capellas quandoque contingere solet. Similiter ob eandem necessitatem in publicis Castris, scilicet bello, pro exercitu licetum est celebrare. Herinex, Layman l. c. & ali.
118. Excipiunt ulterius, si fiat dispensatio ab Episcopo. Nam Episcopis rationabilis causa potest dispensare, ut celebret Missa in loco profano, honesto tamen, et satis ubi sit deputatus; ut puta in hyrcanico Nobilem Personam ex morbo decumbentem, super Altare portatile rite preparatum. Layman cap. 3. de Sacrificio Missa, num. 2. & ali. Idem dicendum, si qui 2. Summo Pontifice privilegium accepérunt extra Ecclesiæ Missas celebrandi. De modo autem obtemendi dictum Privilegium, vide partim mea dicta in Jure Canonico l. 3. tit. 41. n. 16. & seqq. partim Li Croix lib. 6. Thol. Mor. part. 3. num. 931. ¶ de Oratoriis. Ubi etiam advertit, quod, esti in Oppidis ac Urbibus non solat. Romæ concedi hoc Privilegium ordinari, nisi Nobilibus; pro Rute tamen, seu pro locis ac habitationibus extra Urbem, aut Oppidis sitis, detur quoque iis, qui non sunt Nobiles.

CQ. 4

119. Quæ-

119. Queres: num sit licitum, celebrare Missam in aqua, vel mari pro navigationibus? Resp: negative regulariter loquendo; idque propter periculum effusionis sacerdotii Sanguinis. Dicitur, *regulariter logendum*: nam in longinquis navigationibus v.g. in Indias Orientales sufficiet, si magis sit tranquillitas fine ullo tempestatis indicio, aditique prater Celebrantem alias Sacerdos, qui post confectionem firmiter tenet Calix, ita ut ab iste omne periculum effusionis faciat Sanguinis; non pauci Doctores, quos citat, de sequitur Lugo diff. 20. de Eucharistia sed. 3 exultant, posse aliquando celebrari in mari. Id ipsum in navigatione Orientali nonnulli a Sede Apostolica specialiter concessum fuisse, sed pro Tiranibus in mari Mediterraneo negatum, refert cit. Lugo n. 39.

120. CONCL. II. Non licet celebrare Missam in Ecclesia polluta, seu violata. Ita communis & pater ex c. Proprius as seqy. de confess. Ecclesia cum concordantis. Hinc Rubricae Missalis, Tit. De confess. in ministerio ipsi occurrentibus, sic habent. Si successore celebratur violatum Ecclesia ante Canonem, dimittatur Missa; si post Canonem, non dimittatur. Hac ibi. Incipit autem Canon, post dictum Sanctus, ab illis verbis: Te igitur Clementissime Baser. Eccl. Nihilominus, et si celebrans in Ecclesia polluta mortaliter peccat, uti patet ex prohibitoryne Ecclesie, & gravitate ipsius materie: nullum tamen Centuram, vel Irregularitatem talis incurrit, cum huc Iure statuta non reperitur. Bonacina q. 4. de mortu. patet. i. 26. cum communione.

121. Queres autem occasione hujus Conclussionis, & quantum atinet alteram partem Questionis, quibus modis Ecclesia violetur. Resp: Generatim loquendo, quaque praecepto modis violatur, seu polluitur Ecclesia. Et quidem.

122. I. Violatur Ecclesia per injuriam humani sanguinis effusionem. Requirunt autem ad hoc, ut percussio seu vulnus infligatur homini existente in Ecclesia, & non super rectum, aut turrim, aut tubum spiculium Ecclesie (g) five deinde sanguis effundatur intra, five extra Ecclesiam: uno etiam vulnerans existat extra Ecclesiam. Deinde requiriunt, ut percussio sit gravis, seu talis, quia sic peccatum mortale: unde si calu quis alterum percussit, vel cum veniali tantum culpa excusat alterum sanguinem & naribus (v.g. cum puer ex

venienti solum cholera sepe percutiunt, ut quem dani manent sanguine & naribus) Ecclesia non polluitur. Tandem requiriunt, ut tale factum sit notorum, juris, aut facti notitia: universum enim, ut Ecclesiis aut Altaris violatio inducat, oportet factum effectorum; idque vel per sententiam Iusticiam, aut confessionem in Judicium factam, quod dicitur *Notorium juris*; vel per evidenter rei, que tergiversatione aliqua celebrari non possit, quod vocant *Notorium facti*.

123. II. Violatur Ecclesia per homicidium injuriosum, ac notorum, quod, vel cuius causa intra Ecclesia perpetrata est, leet fiat sine sanguinis effusione. Dicitur notanter, *cuius causa intra Ecclesiam perpetrata est*: nam si quis foris sit percussus, & postmodum in Ecclesiis se recipiat, ibique quantumvis copioso sanguine effuso moritur, non violatur Ecclesia. Ceterum sufficit in proposito, ut homicidium sit injuriosum ipsi Ecclesia, & si sanctificati loci, quamvis non sit injuriosum ipso occiso: unde si quis se ipsum in Ecclesia suspendat, vel Iudex cuiquam Reo in Ecclesia mortis supplicium inferat, adhuc violabitur Ecclesia.

124. III. Violatur Ecclesia per illicitam & notoriaram humani femini effusionem factam intra Ecclesiam, non autem in turre tantum, vel super rectum, ut supra n. 122. in simili dictum est: regnante entro ea sanctificati loci. Quod si ejusmodi effusio sit involuntaria, aut si accidat in somno, hanc causa sit data in vigilia, non violatur Ecclesia: nam hoc ipso, quod ipsa accidat in somno, secundum lec. non est libera. Herinex loc. cit. q. 11. n. 119. Bonacina q. 19. Narrurus, Sylvester, & ali. Suffici autem & five ea femini effusio fiat per pollutionem voluntariam, five per formicationem: utrum enim modo violatur Ecclesia, si ea sit notoria juris, vel facti notoriitate.

125. De actu conjugali dubitant Doctores, quibusdam absolute affirmantibus, alios negantibus, ceteris vero magis probabiliter excludantibus duxat calum necepsitatis; quia contingere potest ob probabile periculum incontinentiae, si conjuges longo tempore intra Ecclesiam cohabitare tenentur.

126. IV. Violatur Ecclesia per sepulturam excommunicati. Hoc tamen potest Constantinense intelligendum est de excommunicato non tolerato, videlicet de illo, qui aut publice denunciat est, aut notorius percussor Clerici existit: hi enim

soli de facto sunt vitandi in vita, ac proinde extiam in morte: juxta illam regulam, Quibus non communicantur sacerdos, non communicae debentur e. Sacris, de Sepulturis. Nec obstant dicta superiora (h) ubi cum probabilior Doctorum negatur, excommunicatum toleratum abque prævia abolitione possit sepeliri in loco sacro. Ratio enim dispartiaris est: quia Concilium Constantiense solvit ipsorum excommunicati in aliquo quæstus est: quia tergiversatione aliqua non relevare, aut eis quomodo libet suffragari: sed solum intendit tollere alia incommoda, quæ ex antiqua generali prohibitione communicationis fidem cum excommunicatis sapienter ostendebant, atque impotestum oriri poterant, inter qua merito numeratus violato Ecclesiæ per seculum excommunicati: sicut etiam talis Violatio Ecclesiæ de facto solum procedit in dubius enumeratis casibus.

127. V. Violatur Ecclesia per sepulturam Pagani, seu Infideles, prout habetur e. Ecclesia, & pater diff. 3. Et hoc etiam intelligendum de infante ned dum baptizatio. Quod si tamen infans in utero matris mortuus sit, potest una cum matre Christiana sepeliri in Loco sacro: quia fetus est pars matris, & unum quasi cum ea corpus conatur, argum. leg. 1. de Pente insipiente, ibi: *Patrius enim, antequam edat, mulieris portio est vel viferum.*

128. Dicitur notanter n. 121, quinque principes dicitur. Nam nonnulli addunt duos alios modos Violationis Ecclesiarum: & videlicet, quando Ecclesia benedictur, vel conferatur ab Episcopo excommunicato publico: item, quando parientes Ecclesie condecorant majori ex parte simili desinunt, ut defruntur, ut redesciri debeat. Verum de priori calo merito dubitant certi Doctores: cum ejusmodi Violatio nullatenus texui innaturat, atque in penalibus non sit facienda extenso, nisi habeatur Iure: unde sententiam negativam appellat Bonacina loc. cit. n. 22. probabiliter. Posterior autem calu potius Ecclesia destruitur, quam polluitur.

129. Quæst. II. An potius Ecclesia etiam polluitur Coemeterium, & e contra? Resp: cum communis. Polluta Ecclesia polluit simul Coemeterium, si ei contignum sit, non tamen vicinum polluit Coemeterio polluit Ecclesia. Ita communis: & habetur dictum cap. un. de Confess. Eccles. in 6. Acedit ratio: quia, ut inquit reg. 42. Iuris in 6. Accessorium naturam sequi congruit

principales: non e contra: atqui Coemeterium, si sit contignum, est accessorium Ecclesiæ: ergo. Additur notanter, si sit contignum: nam fecus est, si Coemeterium fuerit remotum ab Ecclesia, prout notatur e. exp. un. in 6.

130. Quæst. III. Quid juris, quando in dictis casibus factum est occultum? Resp: Ecclesia facer in ejusmodi casibus non contumelie pollutus, ita ut indigeat reconciliatione, quamdiu de eis publice non confiat. Ita Gloria communiter recepta e. V. pallii, de confec. Eccles. in 6. Quare, quandiu res manet occulta, ita ut nemo, vel non nisi pauci sciant, Ecclesia quodam judicium humanum non est polluta: & celebriter autem pollutâ, quandomcumque res mala propalabitur. & de facto publice constabit: quia tunc bona fama, ejusque existimatam apud homines deredita erit, ac proinde indigebit reconciliatione.

131. Quæst. IV. Quid agendum, si Ecclesia fuerit polluta, seu violata? Resp: Cum per se loquendo sit grave peccatum, celebrare in Ecclesia violata, hinc eadem prius est reconcilianda. Ita communis.

132. Et quidem, si Ecclesia prius fuit solemniter consecrata, eam solum Episcopus reconciliare potest, adhibita aqua per ipsius benedicta, a vino & cincere mixta: unde simplex Sacerdos Ecclesiam consecratam reconciliare nequit, nisi ex commissione Summi Pontificis.

133. Dicitur notanter, nisi ex commissione Summi Pontificis: nam hac accidente poterit etiam simplex Sacerdos Ecclesiam consecratam reconciliare. Quo modo ex privilegio, & concessione Domini Papæ, Superioris FF. Minorum possunt Ecclesias similiter subiectas, aqua tamen prius per Episcopum consecrata, reconciliare, quando Episcopus diffat dubius dicitur (in dieca continet viginti milia Italica, quia faciunt quatuor vel quinque Germanicas) prout eidem concilium a Leone X, & referunt in Compendio Privilegiorum, V. Benedicere.

134. Dicitur ulterius, Ecclesiam consecratam. Nam si Ecclesia solum fuerit benedicta, seu auctoritate Episcopi ad Divinum Cultum, atque Officium depurata, poterit etiam simplex Sacerdos eam reconciliare aqua & se benedicere: prout notat cum aliis loc. cit. n. 12. Quamvis deens sit, ac ita confutetur, ut negetur hoc prius Episcopo significetur.

135. Addunt nonnulli Autores, videlicet Sa. V. Ecclesiæ, n. 19. Cairo, Avila, quando Sacerdos celebrat Ecclesiæ polli-
ta, preferunt bona fide (imo & mala fide) jam proper summam virtutem tanta facili-
tati Ecclesiæ habent pro reconciliata. Ac-
cedit textus e. De fabrica, de confar. diff. 1.
Sed hanc sententiam mentio repudiat Lay-
man loc. cit. n. 13. Samus diff. 1. de missa
quæ. 120. n. 25. & alii: cum ea nullo ju-
re fundata sit. Nam textus citatus loquitur
de alio casu, ut nota Engel sis. de Confar.
Ecclesiæ, n. 15, ubi, quiamvis non nihil fa-
ciet priori sententia, illico subiungit, quod
tutius est, vera reconciliatio ut, quam
facit Canones præscribunt,

136. Quares V. Quid agendum, si du-
rante milia contingat Ecclesiæ violari.
Reip. conformiter Rubricis Missalis, num.
120, relatis, si id accidat ante Canonem,
dimitendam esse misam: Iecus, si post Ca-
nonem. Quid autem sit agendum, quando
sub missa sacrificio ingreditur Ecclesiæ
excommunicatus vitandus, dictum est tract.

13. diff. 2. n. 40.

Q U A E S T I O N E XI.

De aliis notabilibus Dubiis circa
Sacrificium missæ.

S U M M A R I U M.

137. *Ab plures possint eandem Hostiam confe-
crare?*

138. *Et quomodo?*

139. *Solvitur instantia.*

140. *Sacerdotes ordinati, quam intentionem
conferant cum Episcopo debent for-
mare?*

141. *Confilium pro præzi.*

142. *Sacerdos ordinatus non debet prævenire
Episcopum in conferendo;*

143. *Sed conferare cum Episcopo, si potest; aut
urbis Consensus præferre materia-
liter.*

144. *Quid agendum, si aqua pro vino insu-
datur?*

145. *Quid, si error primum advertatur post
sumptionem?*

146. *Aut dum aqua habeatur in ore?*

147. *Alia Dubia remissiva.*

137. Q uæritur I. An plures simul ean-
dum Hostiam conferare pos-
sent? Ratio dubitandi est: quia Sacerdo-

tes noviter ordinati, juxta Pontificale Ro-
manum monentur, ut una cum Episco-
po, eosdem in ordinante, præferant verba confe-
rationis & cetera peragant quæ haben-
tur in Canone Missæ; atque eo tempore
jam habent idem Sacerdotes porciatem
conferandi: ergo.

138. Reip. Possunt plures simul eandem
Hostiam conferare, dummodo formam confe-
rationis cum debita intentione simul su-
per eandem Hostiam præferant, & absol-
vent: quod si vere unus eorum intendens
absolute coniecerat, alterum in finienda
prolatione forma præveniat, uno ipse lo-
lus coniecerat, non vera alter. Ita com-
munis Theologorum: & ratio hujus po-
tuisse parturit; quia Hostia semper conie-
cra, et incapax ulterioris coniecationis.

139. Nec obstat, quod ambo simul incep-
tent formam confeerationis præferre.
Reip. enim, confeerationem complete non
perfici, nisi post integrum prolationem for-
ma confeerationis, quæ rite prolatæ mox
coniecerat. Eucharistie est perlelia: unde
solus illæ coniecerat, qui cum debita inten-
tione coniecardi prius absolvit formam.

140. Quaritur II. Quam igitur intentionem
coniecardi similum cum Episcopo de-
bent formare Sacerdotes noviter ordinati
sub ea missa, sub qua ordinantur? Ratio
dubitandi est: quia vix moraliter loquendo
possibile est, ut in eodem momento una cum
Episcopo finiant formam confeerationis: unde
videtur sequi, quod si Episcopus prius fi-
nians formam confeerationis, Sacerdotes
noviter ordinati coniecerent hostiam iam
confeeratam, quod est falsum: vel, si isti
præveniant, Episcopus ordinatus nihil sic
acturus, neque coniecerat, quod est ab-
surdum: cum Episcopus sit principalis Mi-
nistrus, ostensus illud missa sacrificium.

141. Reip. I. Quod ad præxi attinet,
optimus est confilium, ut Sacerdotes novi-
ter ordinati intendant cum Episcopo præfer-
re verba confeerationis modo, quo possint
meliori: sive cum ea intentione, quam jux-
ta Ensim, atque ordinationem Ecclesiæ,
tunc habere debent. Ratio est: quia hoc
modo evitatur omne periculum errandi, &
quodlibet inconveniens ex præallegatis. Su-
arez pars. 3. rom. 3. diff. 61. sed. 4. & alii.

142. Reip. II. Optimus modus, neque in-
terior Ecclesiæ videtur in hoc confilere, ut
Sacerdotes noviter ordinatus nullo modo pre-
fumant, neque intendant prævenire Episcopum in
confeerando: hoc enim foret magnum inconsi-

veniens, quia tunc reverè Episcopus non fa-
cilitaret: eo quod missa sacrificium effa-
ctualiter constituit in confeeratione, quæ tunc
non est ab Episcopo, sed a Sacerdote noviter
ordinato fieret.

143. Deinde noviter ordinatus Sacerdos
habet intentionem conditionatam, seu po-
tius disjunctam, vel conferandum cum Epis-
copo, si possit simul cum eo formam aboli-
vere; vel, si id non accedit, verba confe-
rationis materialiter solum præferendi, in
signum Potestatis Sacerdotalis sibi tunc con-
ceperit. Quinam sunt multi Autores, quos
referri, ac sequitur citatus Suarez, qui te-
nunt, in dicto casu solum Episcopum pro-
ferre verba confeerationis formaliter, seu
cum intentione coniecardi: alios vero Sa-
cerdotes noviter ordinatis, præferit ea fo-
lium materialiter, seu in signum Potestatis
Sacerdotalis sibi tunc concessa. Ignorit ad
evitandum quicunquam incommoda præferent
Sacerdotes noviter ordinati una cum Episco-
po verba confeerationis juxta sensum, argue
intentionem Ecclesiæ, et modo quo possint
meliori: sic enim nullum aderit periculum
errandi.

144. Quaritur III. Quid agendum, si
ex errore Sacerdos infusserit aquam pro vi-
no, idque primum post confeerationem ad-
vertat. Reip. cum Rubricis Missalis, tit.
De defœta vini, & communii Doctrinæ.
Si Sacerdos post verba confeerationis adver-
tat, vinum non esse possum in Calice, sed
aquam, deposita aqua aliquod vas, ite-
rum vinum cum aqua ponat in Calice, &
facta Oblatione, saltem mente concepta (id
est, formando intentionem coniecardi, &
descende saltem mentaliter illam Oratio-
nem Offerimus tibi Domine Calicem salutaris
&c. abique ejus elevatione, neque facien-
do cum ipso Crucem super altare) statim de-
bet coniecare, incipiendo ab illis verbis;

simili modo, postquam canitum est Eccl. &
Missam prosequi.

145. Et hoc idem faciendum, etiam si ter-
ror primus advertatur post sumptionem
huiusmodi aquæ. Debet enim Sacerdos pa-
riter apponere novum vinum cum aqua in
Calice, & facta Oblatione, saltem mente
concepta, coniecare, ut supra, & sume-
re: quamvis non amplius sit ieiunus. Si quidem
præceptum Domini de integritate fa-
cili missæ magis urgat, quam præceptum
Ecclesiasticum de sumenda Eucharistia a
jejunis.

146. Sed quæres, quid agendum, si Sa-
cerdos, dum potum adhuc habet in ore,
priusquam deglutiatur, sentiat eum esse me-
ram aquam? Respondit Angelus & Missa,
num. 17. & Sylvester & Eucharistia II. num.
15, quod, si potest sine scandalo, emitat
aquam in Calice, & extrahat particularum
S. Holtæ, ipsamque aquam reponat in alio
vase, & sic accipiat vinum, & coniecat,
ut supra; ac post sumptionem Sanguinis,
etiam aquam illam fumat, si potest sine per-
iculo vomitus, vel si timerit de vomitu, re-
ponat in facie. Sed cum hoc sit difficultatum
& communiter non caret pericolo
scandalis, præferit si celebret in publico;
sitque non parva irreverentia, Parti-
culam coniecerat, prius Calici in fracio-
ne sacrae Hostiae immixtum, rursum ex ore in
Calicem evomeret: hinc bene notat Givan-
tius part. 3. in Rubr. Missal. tit. nu. 5. post
Suarezum, quod absque scrupulo possit Sa-
cerdos deglutire primum, & rursum con-
iecare, ac sumere secundum.

147. Possunt hoc loco plura simililia Dubia,
sacrificium Missæ conceperint, moveri.
Verum ea ex æccl., simulque breviter refol-
vuntur in Rubricis Missalis, a quibus Sa-
cerdote bene legendis, atque observandis
hinc ipsa imprecentiarum omittuntur.

DISTINCTIO VI.

De Sacramento Poenitentiae.

QUESTIO I.

De institutione, natura & necessitate Sacramenti Poenitentiae.

SUMMARIUM.

- 1 Panentia sicutur ut Sacramentum, & ut virtus.
- 2 De fide qd, Poenitentiam esse Sacramentum.
- 3 Est a Christo institutum.
- 4 Et quando praecepit?
- 5 Sacramentum Poenitentiae, quid?
- 6 Definitio ejus explicatur.
- 7 Est necessarium omnibus post Baptismum lapsi.
- (a) Diff. 2, n. 65, &c. 66.
- 8 Appellatur secunda post naufragium Tabula.

1. Poenitentia duplenter sicutur, nempe ut est virtus, & ut est Sacramentum. *Poenitentia ut Sacramentum*, est unum, & in ordine quartum ex iepsum nova legi Sacramenti. *Poenitentia ut virtus* non est Sacramentum, sed virtus quedam: qualiter facta etiam requirit ad ipsum Sacramentum Poenitentiae rite ac fructuose percependum, sum sit pars ipsius. Et hanc communiter ad differentiam Poenitentiae Sacramenti, solemus alio nomine vocare *Dolorum de peccatis, cum proposito non pucandi de cetero*: qui politum dividitur in Contritionem, & Attritionem.

2. CONCL. I. De Fide qd, Poenitentia est verum & proprie dictum nova Legis Sacramentum. Ita habetur tum ex perpetuo tenore & traditione Ecclesie, tum ex definitione plurium Conciliorum ac novissime Concilii Tridentini. *Diff. 14, cap. 1, sic dehinc:* Si quis dixerit, in Catholicâ Ecclesia Poenitentiam non esse vere, & proprie Sacramentum, pro fidelibus, quos post Baptismum in peccata laborant, ipsi Deo recuviandis, a Christo domino institutum: anathema sit.

3. CONCL. II. Sacramentum Poenitentiae tunc praecepit Christus Dominus insti-

tuit, cum a mortuis excitatus insufflavit in Discipulos suos, *Jean. 20, 20*, dicens: *Acepsit spiritum sanctorum, quorum remiseritis peccata, remisimur vobis; & quorum restinxeritis, restituimus vobis.* Ita communis. Nam opime S. Concilium Trident. *Diff. 14, cap. 1*, ad citatum textum Evangelicum, sic loquitur. *Quo tam iniqui facti, & verbi tam perspicui, potestatrem remittendi, & remissi peccata, ad reconciliandas fideles post Baptismum lapsi, Apostoli, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatas, universorum patrum confessus semper intellexit. Hec Concilium.*

4. Dicitur, tunc praecepit Christus instituit, cum a mortuis. Quamvis enim iam in vita sua Christus Dominus D. Petro hanc potestatem remittendi peccata fidei daturum promisit, dum eidem dixit, *Matth. 16, 18*, *Tibi dabo Claves regni celorum; & quodcumque solvabis super terram, erit solutum & in Caelo,* similemque promissionem catenis poltummodum Apostolis fecerit, *Matth. 18, 20*, *cum tamen potestatem Christus actualiter primum post suam gloriosam Resurrectionem Apostolis, antea in ultima Cena in Sacerdotes ordinatis, constituit eti. loc. *Joan. 20, 20*. Unde & eo tempore Sacramentum Poenitentiae praecepit institutum dicitur.*

5. CONCL. III. *Sacramentum Poenitentiae* est ab solutio hominis poenitentis, facta certis verbis, cum debita intentione prolatis a Sacerdote jurisdictionem habente, ex institutione Divina efficaciter significantibus ab solutio hominis a peccato. Ita Doctor Subtilis in *4, diff. 14, q. 4*, cum suis.

6. Dicitur, *Ab solutio hominis poenitentiae*: id est, signum sensibile, sive Sacramentum nova Legis confitens in abolitione hominis poenitentis; eo modo, quo Baptismus dicitur esse ab solutio hominis &c. Et additur, *saltatio certis verbis*, cum debita intentione prolatis a Sacerdote jurisdictionem habente. Tum quia Minister hujus Sacramenti est filius Sacerdos, ita ut nullo modo Diaconus, mulier minus aliud inferior Clericus, illud ministrare possit: Tum quia Sacerdos est, praeter characterem Sacerdotalem, etiam habere debet jurisdictionem in poenitentem, vel

QUESTIO II. De Materia Sacramenti Poenitentiae.

589

vel ordinariam, vel falso delegatam: aliquin enim absolutio data non valens, cum sententia a non suo Judece lata, nulla sit. Cetera paricula vel patene ex dictis humiliis de aliis Sacramentis, vel amplius patentes ex dicendis.

7. CONCL. IV. Sacramentum Poenitentiae est omnibus, post Baptismum in peccatum mortale lapsi, necessarium ad salutem in re, vel saltem in vita. Concilium hoc est certa, & inter Catholicos indubitate; atque prater alia, pater ex Concilio Trid. *Diff. 14, cap. 2*, prout jam superius (a) declaratuit.

8. Adiutor vero, omnibus post Baptismum in peccatum mortale lapsi. Siquidem peccatum ante receptionem Baptismum commissum remittuntur virtute ipsius Sacramenti Baptismi, neque sunt materia apia Sacramenti Poenitentiae. Et hinc istud poenitentiae Sacramentum recte a SS. Patribus appellatur *secundum post naufragium Tabula*, naufragio preparata; prout habetur eam. *Secunda de pao. diff. 1, juncto Concilio Trid. cit. Diff. 14, cap. 2, ibi: Si quis sacramenta confundens esse, dicitur, Poenitentiam non recte secundum post naufragium Tabulam appellari: anathema sit.*

QUESTIO II.

De Materia Sacramenti Poenitentiae.

SUMMARIUM.

9. *Materia ipsius remota, enque vel necessaria, vel sufficiens;*

10. *Et proxima, que?*

11. *Circa hanc doctrinam Scotus, & Concilium Trid. concordant.*

12. *Peccatum origine, & actualia ante Baptismum, non sunt materia Sacramenti Poenitentiae.*

13. *Peccata venialia sunt materia sufficiens.*

14. *Non autem sola imperfectione.*

15. *Circa has, quid observandum in praxi?*

16. *Ait quando materia certa haberi nequit?*

17. *Peccata rite confessa, sunt materia sufficiens.*

18. *Solvitus instantia.*

(b) Adde dicenda n. 34, & 35.

19. *An si noscere adere, quid peccata jam fuerint confessa, nec ne?*

20. *Id per accidens quandoque explicantum.*

9. CONCL. I. *Materia Sacramenti Poenitentiae* est duplex, remota, & proxima. *Remota* sunt peccata post Baptismum commissa; & hec rursum est duplex, videlicet necessaria, & sufficiens. *Materia remota & necessaria* Sacramenti Poenitentiae, est omne peccatum mortale post Baptismum commissum, & nondum rite confessum. *Materia sufficiens*, est non necessaria, est omne peccatum veniale post Baptismum commissum, vel etiam mortale alias rite confessum. Ita communis Theologorum iudicat pater inter alia ex Concilio Trid. *Diff. 14, c. 5*.

10. Porro *Materia proxima* Sacramenti Poenitentiae sunt actus Poenitentis, videbatur Contrito, Confessio, & satisfactio. Ex quibus satisfactio in re exhibita, communiter conceditur esse solum pars integralis Sacramenti Poenitentiae: ut pater in agnitione, qui prius petivit Confessarium, post naufragium Tabula, naufragio preparata, prout habetur eam. *Secunda de pao. diff. 1, juncto Concilio Trid. cit. Diff. 14, cap. 2, ibi: Si quis sacramenta confundens esse, dicitur, Poenitentiam non recte secundum post naufragium Tabulam appellari: anathema sit.*

11. Et cum haec Scotica doctrina concordat Concilium Trid. *Diff. 14, cap. 3*, sic dicens: *Sunt autem quasi materia hujus Sacramenti ipsius penitentiae actus, nempot Contrito, Confessio, & satisfactio: qui quatenus in poenitentia ad integratatem Sacramenti, vel plenariam & perfectam peccatorum remissione ex definitione institutis requirantur, hanc ratione Poenitentiae partes dicuntur. Nota ly qui quatenus ad integratatem Sacramenti requirantur, hanc ratione Poenitentiae partes dicuntur: & consequenter ex mente Concilii Tridentini, actus Penitentiae non sunt partes essentiales hujus Sacramenti, ut volant alii; sed solus catenus dicuntur partes ipsius, quatenus ad ejus integratatem, atque ut digna & perfecte recipiatur, requiriuntur: que est ipsius sententia Scotti, & communis Scoti. Sed dimissa Theologis hujusmodi difficultate speculatori, in ulterius*

12. CONCL. II. Peccatum origine, necnon peccata actualia ante Baptismum commissa,